

OKNO

Foto: TONY ILINOJČÍK

Jednota

DARUVAR 27. 8. 1994
Roč. 49 - CENA 2,5 K
ISSN 0021 - 5791

33

Jak nejlevněji koupit, jak nejvíce - prodat dvě otázky, které ovládají prodáváče i kupce. Jedna z populárních metod je nákup na ulici u cestujícího obchodníka. Taková praxe se často velmi vyplácí.

Čas dovolených ubíhá a pomalu se všichni vracíme k svým životním povinnostem. Na dovolené nám většinou stačila jen brašna osobních věcí, a byli jsme spokojeni. I spousta utečenců má jen brašnu osobních věcí, ale, věřte necítí se jako by byli na dovolené.

Lipík, Pakrac, Dobrovec jsou velká staveniště. Domy zničené válkou se pomalu dávají do obyvatelného stavu. Spousta se jich musela srovnat se zemí a vystavět nové. V takových případech velmi vyniká mezilidská solidarita a společné řešení problémů.

Na vesnicích se většinou k topení používá dřevo. Jak se zima blíží, zásoby dříví se doplňují. Kdo je přes léto pilný, tomu přes zimu nebude chladno.

- Krajanští ochotníci na Jiráskovu Hronovu - reportáž, dojmy
str. 4, 5 a 6
- Neúnavný Věna Křenek
str. 7
- Krok kupředu v Prekopakře
str. 8
- Rozhovor týdne: Jiří Vystyd, předseda České besedy Končence
str. 9
- Josef Křivský: Vinohradářství žádá lásku k vinné révě
str. 12
- Kouzla starých řemesel
str. 14 a 15
- Do vašeho receptáře
str.
- Povídka/Humor/Křížovka
str. 18
- Sport
str. 26

VŽDYCKY NĚCO ZAČÍNÁ A VŽDYCKY NECO KONČÍ

Na konci horkého léta

Konec srpna. A konec horkého léta. Konec školních prázdnin. Pro některé konec odpočinku, pro jiné konec klopotné práce. Jaké štěstí, kdybychom mohli říci: Konec války! Jednou, až se to opravdu stane, nebude to taková úleva, jakou očekáváme. Protože konec války není jako konec dne, nebo konec noci, konec roční doby... Za každou válkou zůstává ocas s tragediemi, které se táhnou dlouho, dlouho, až opět do nějaké příští války.

Vždycky něco začíná a vždycky něco končí. Někdo na této planetě své putování začal, jinýho ukončil. Jedni se přidali k živým, druhí k mrtvým. Dívám se na toto naše nezdravé město a kupodivu, mám radost, že se jich víc narodilo, než zemřelo. Cítím se dokonce se sebou spokojený: pro tuto svou nelhostejnost. Je totiž ukazatelem lidskosti. Zvláště v této úchylné době.

S časem nejsou žádná dohadování. Neúprosně jde jenom vpřed a potvrzuje nespornou pomíjivost. Lidské tváře jsou důkazem jeho rychlosti, a odrazem jeho události. Chodící obrazy.

Snad všichni vyhnanci mají stejné sny. Zdá se jim, jak se jako zloději šourají svými zahradami a cpou si kradmo do kapes vlastní jablka. Příkrádají se ke svým domům, naslouchají... a chtějí by je dobýt jako válečnou kořist. Jeden vyhnanec svěřil tyto "hříšné" myšlenky zповědnicí. Myslel si, že se mu po tomto "přiznání" ulehčí. Z kostela však vyšel jako viník pod tíhou kárného trestu: odmodlit několik zdrávasmarií...

Mnozí kněží jsou ještě pořád daleko od svých poslušných křesťanů. A bylo by dobré, kdyby z kazatelný sešli někdy dolů mezi lidi. Věřící by je rádi viděli i bez ornátů a prostovlasé, jak se (místo na pouti) vydali protestovat k politikům i k

zločincům. Kdoví, možná že by přeci bylo méně zla, kdyby se náboženství (všechna, bez rozdílu) dala dohromady s politikou. Ale to je zřejmě těžké, stejně jako spojit slova a skutky.

Zatím demokracie zdomácněla. Podobně jako kdysi totalitarismus. Stala se úplně otřelou a bez ducha. Stále více novinářů se soustřeďuje na pouhé drby o vedoucích osobnostech politického života. Tak se čtenáři mohou dovědět různé "zajímavosti" ze života Nejchorvatů. Kolikrát se který župan oženil, co

Foto: TONYHNOJČÍK

nejraději papá, jaké má auto, co mu říká horoskop, co je všechno ve stavu říci v afektu... Málo dobrého se člověk může dovědět o těch, kteří mají osud státu ve svých rukou. Z novinářů se stávají dobří "tajní" a z chorvatské demokracie má užitek jedině srbský tisk, který naše špinavé prádlo prostírá trochu jinak.

Lidé bohužel raději hovoří o demokracii než o válce. Ještě v té radosti z demokracie neopomněli příčinu války a fakt, že je část země okupována.

Lydie Lacinová

Jednota

ORGÁN SVAZU ČECHŮ
V CHORVATSKU

Vydává nakladatelství Jednota 43500
Daruvar, Náměstí Krále Tomislava 7. Pošt.
schránka č. 54, telefon: redakce
a administrace 31-121, ředitel 31-456
- Šekový účet u expozitury ZAP Daruvar
31270-603-2208

Ředitelka a hlavní odpovědná redaktorka
Jiřina Staňová • Redakční kruh: Věra
Bartošová, Karel Bláha, Vlatka Daňková,
Tony Hnojčik (fotografie), Lydie Lacinová,
Marie Selicharová, Zdenka Tábořská,
Libuše Stráníková

Vychází každou sobotu. Rukopisy a
fotografie se nevracejí • Čtvrtletní předplatné
v tuzemsku 24 K

a celoroční v cizině 70 DM

Izdavač: Novinsko Izdavačka ustanova

"Jednota" 43500 Daruvar, Trg kralja
Tomislava 7 - Tisak: "Daruvarska tiskara" d.d.
Daruvar, Radićeva ul. 10. - Na temelju
mišljenja Ministarstva informiranja RH
br. 532-03-01/91-01 od 27. 08. 1991. god.
smatra se proizvodom iz članka 19. točke 14

Zakona o porezu na promet proizvoda
i usluga a temeljem članka 20 ovog Zakona
ne plaća se ni poseban porez na promet.

Toto číslo vyšlo 27. 8. 1994

Jiráskův Hronov '94

SCÉNICKÁ ŽATVA ČESKÉHO AMATÉRSKÉHO DIVADLA s účastí zahraničních souborů

O významu přehlídky ochotnického divadla v České republice vás přesvědčí i celníci na česko-slovenské hranici, kteří se dají slyšet: "Tak vy jedete na Jiráskův Hronov? Samozřejmě, že to známe..."

"Na vaše opakované žádosti a také díky přímlově pana předsedy parlamentu jsem se rozhodla vám tento teatr tedy ještě jednou povolit. Jestli však shledám, že o divadlo pečujete tak nedbale jako dosud, porádejte si festival napřesrok někde jinde. Jubilejní nejubilejní - nepovolím", takto promluvila k shromážděnému davu paní kněžna,

kteřou před budovu Jiráskova divadla přivezlo bujné dvojspreží a dobový kočár. Pán, který se při těchto slovech chytá za hlavu a který za malou chvíli pozdraví hosty a prohlásí Jiráskův Hronov '94 otevřený je inž. Miroslav Houštek, starosta města a režisér místního ochotnického souboru. Ten měl čest zahájit letošní hronovskou přehlídku a to právě Jiráskovou "Lucernou".

Kněžnina slova "nepečujete o divadlo" rozuměj jako problém dostavby a rekonstrukce divadla, na které místní nevědí, kde sehnat peníze...

Hronov, rodné město spisovatele Aloise Jirásky, známého především svými historickými romány, v nichž zvětšil nejednu osobu, která zde či v okolí opravdu žila, se jednou ročně přemění v opravdovské poutní místo milovníků bohyně Thálie, kteří se divadlem zabývají amatérsky. Obyvatelé tohoto malého městečka na severu Čechu nedaleko většího Náchoda a polské hmyce byli letos divadelníkům hostiteli již po 64. První přehlídka se tu konala v dávných třicátých letech...

Jak hlásá podtitulek: Jiráskův Hronov je opravdu žatva scénického

amatérského divadla. Ochotnická produkce je v České republice natolik silná, že se během roku v různých jiných městech konají specializované národní divadelní přehlídky (zvlášť pro vesnické soubory, zvlášť pro loutkaře, dětské soubory a dospělé, kteří hrají pro děti, činoherní přehlídka, přehlídka jednoaktovek...). Jenom ti nejlepší mají možnost zúčastnit se Jiráskova Hornova, který je potom opravdu ukázkou toho nejlepšího, co během roku ochotníci dokázali.

Během 9 dnů trvání letošní přehlídky (5. - 13. srpen) shlédli

diváci 23 inscenace v hlavním programu (počínaje operetou a konče divadlem absurdu) a 5 představení hostujících souborů (dva ze Slovenska, po jednom z Německa, Itálie a Monaka a navíc ještě místní hronovský soubor). Díky ARTAMÉ a Svazu Čechů se letošního Jiráskova Hornova zúčastnili i naši

Během svého pobytu na Jiráskově Hornově se naši divadelníci setkali s představiteli organizace ARTAMA, odborného zařízení ministerstva kultury ČR, tajemnicí LENKOU LÁZNICKOU, KARLEM TOMANEM za netradiční divadlo a PhDr. MILANEM STROTZEREM za amatérské divadlo. V delším rozhovoru se probírali možnosti další spolupráce Svazu Čechů Daruvar a ARTAMA. Slíbena je účast našich ochotníků na další divadelní přehlídce, pobyt českého režiséra mezi našimi soubory, vystoupení folklorního souboru...

Do "nevědaného šou", jak novináři pojmenovali letošní slavnostní otevření JH, patřili i mažoretky v minisukních, dechovka, zástupci Sokolské organizace ve stejnokrojích a především atraktivní střelecká garda z Poličky s původní výzbrojí doprovázená markyťánkami v dobových krojích. Z děla, které na hronovském náměstí se vši slavu dotáhli, se opravdu ozvaly rány označující příjezd a odjezd paní kněžny...

0700

Jeden z celé řady dřevěných domků, které se v Hronově nacházejí téměř na každém kroku (v některých se dokonce i normálně bydlí) je rodný dům jednoho z největších českých spisovatelů Aloise Jiráska. Od ochotné průvodkyně se tam dozvíte, že byl dům postaven roku 1790 a že v něm "podkostelní" Jiráskové, jak se této rodině přezdívalo, pekli chleba a pečivo, které prodávali lidem, jenž šli v neděli z kostela, přímo z okna chalupy. Později Jiráskův otec o dům přišel, když se pokusil založit jakési malé lázně (hned za domem pramení minerální voda) a zkrachoval

Další hronovská zajímavost: pozdně renesanční zvonice z níž, jako zbytek pohanských zvyků, o sv. Jakubu shazovali podolští pulpání ověnceného bradatého kozla...

divadelní ochotníci Anna-Marie Štrumlová z Ivanova Sela, Vlado Prcházka z Hercegovce a Vlatka Daňková z Daruvaru. Ti se navíc zapojili do tzv. "vzdělávací části" této přehlídky, která se praktikuje v dopoledních hodinách na tzv. "seminářích". O jejich dojmech se dočtete na další stránce.

(Text a foto VD)

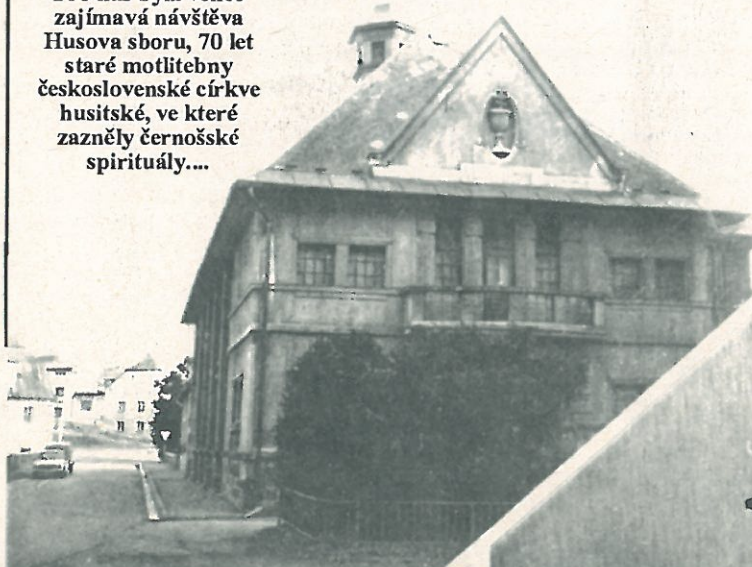
ZPRAVODAJ

JIRÁSKOVA HRONOVA

Kolegové ze Zpravodaje JH udělali opravdu dobrý kus práce. Bohatě, přesně a urychleně každodenně informoval účastníky JH o tom, co se bude dít toho dne, co nás čeká zítra, co jsme viděli včera a jaké to bylo, co o tom, co bylo především řekli mladí ochotníci a co velcí odborníci. Skoro nebylo zapotřebí nikam chodit, stačilo pozorně číst... Večerní návštěva v jejich redakci vyzněla velice přátelsky, kolegové se nám snažili pomoci v našich dopravních potížích a železnici a Švábovi, jenž si našel čas si nabídnoutou Jednotu přečíst přelouskat, se navíc zalíbila Studnice. Prý svou upřímností.

Kromě oficiálního programu 64. JH, kam se dostalo jen to, co navrhli odborné poroty, existoval i doplňkový program Jiráskova Hronova, který si zcela podle svého gusta určili místní. Bylo tam pro každého něco: Ohně přátelství, proměnné koncerty, filmová představení, závody horských kol, soutěže šermířů či koncerty vážné i rockové hudby.

Pro nás byla velice zajímavá návštěva Husova sboru, 70 let staré motlitebny československé církve husitské, ve které zazněly černošské spirituály....

Jednota

dojmy

ANA-MARIE ŠTRUMLOVÁ,
středoškolačka z Ivanova Sela

Zpráva, že na Jiráskův Hronov pojedu, byla pro mne velkým překvapením. Pokoušela jsem se představit si, jaké to tam bude, ale vůbec jsem netušila, že je to tak velká manifestace. Mezi tolika neznámými lidmi jsem ještě nikdy v životě nebyla. Dnes na Hronov vzpomínám jako na splnění nejkrásnějšího snu...

Dopolední semináře se mi moc líbily a moc jsem se toho nového naučila. Odpoledne jsme navštěvovali představení, každý den tři nebo někdy dokonce i čtyři, takže času na odpočinek bylo opravdu málo. Když, ale člověka něco baví, tak jako baví divadlo nás, nějakou tu hodinu spánku oželí...

V každém představení jsem našla něco pěkného. A potom ty bohaté scenografie, kostýmy...! Každé divadlo se mi líbilo, takže mě překvapilo, že byly oficiální kritiky (uverejňené ve Zpravodaji) často tak kritické.

U nás se divadlo jen chválí. Každý je rád, že jsme to vůbec dali dohromady. Takže mě ohromilo, že se mohou divadla tak ostře kritizovat.

**Ze
slavnost-
ního
zakončení
64. JH-
ohňostroj
z
budovy
Jiráskova
divadla**

NÁM SE U VÁS STRÁŠNĚ LÍBILO

aneb pohled na Jiráskův Hronov očima "zahraničního hosta"

Od domácích jsme se lišili pouze tričky s velkým nápisem Daruvar a něco menším Chrvatska-Croatia, které jsme si prozíravě koupili, abychom dali najevo, že ikdyž hovoříme česky nejsme zdejší a že některé věci nejsou pro nás samozřejmé. (A opravdu nám to pomohlo!) Netušili jsme však, že se pro nás tři stane účast na Hronově skoro životní událostí a prověrkou, jak velké díry v divadelních znalostech máme...

V Chorvatsku jsem se (před válkou; teď se přehlídky neorganizují) zúčastnila několika republikových přehlídek (náš nejvyšší rang). Ty se však s Hronovkou málem srovnávat nedají. Naše ochotnická produkce je daleko menší, přehlídka trvá pouze 3-4 dny a dostanou se tam jen představení, která selektor pro dotyčný rok vybere z regionálních kol. Hlavně se preferuje netradiční divadlo nebo představení, která přijdou s něčím novým. Klasika se, byť sebelépe sehrána, na přehlídku v Chorvatsku nedostane. Na Hronově proto bylo pro nás ohromným překvapením, že je tam rovnoprávný recitační projev s činohrou, netradiční divadlo s dětským.

V Chorvatsku navíc neexistuje žádná možnost, aby se člověk z vlastního zájmu (a u vás dokonce za malý peníz) trochu tomu divadelnímu řemeslu přiučil (pracujeme naprosto intuitivně). Dovedete si tedy představit naše překvapení ze seminářů? Nejenže jsme tam opravdu makali (a ne teoretizovali; na jednom takovém školení jsem v Chorvatsku byla, škoda promarněného času) a dostali první pořádné divadelní základy v životě, ale lektori s námi jednali jako se sobě rovnými... Žádný "já jsem mistr a co jste vy" (bohužel i s tím jsem se u nás setkala), ale plný respekt ke každému individu a k naší poněkud specifické situaci. Potom ten ohromný zájem mladých o semináře, zájem o divadlo vůbec. Kdekoliv jsme se v těch dnech v Hronově posadili, ať u piva či v cukrárně, všude se za sousedním stolem probíralo představení, jenž jsme právě shlédli...

Teď je mi jasné, že vyšší kvalita českých amatérských souborů (naproti chorvatským), daleko pečlivější přístup ke kostimografii a scenografii (která se u nás jen odbyvá) pramení právě z toho, že je kde se přiučit. Debatní kluby potom mohou i ochotníkům klást tak vysoko laťku. (O představeních, které jsme na Hronově shlédli, o tom, co se nám líbilo a co ne, nepíšu schválně. Nám, kterým válka převládala uspořádaný život, se některé životní problémy jeví v poněkud jiném světle než českým režisérům i divákům.)

Hronov byl pro nás překrásným impulsem.

Děkujeme všem, ARTAMĚ, lektorům, kolegům ze seminářů, kteří na nás byli velice milí, Hronovským. Domů jsme se vrátili s velkou pozitivní energií, která bude na naší krajské ochotnické produkci jistě vidět. (Já osobně jsem se navíc konečně něco naučila o loutkách. Tolikrát mi vytýkali; jaká jsem to Češka, když nevím nic o loutkařství.) Vřelý dík a na shledanou. Když ne za rok, tak alespoň napřesrok, nebo napřespřesrok...

Vlatka Daňková

(Tyto řádky věnuji kolegovi J. Provazníkovi z redakce Zpravodaje, kterému jsem tento text slíbila, nosila v hlavě, ale nenapsala)

Svoje dojmy z Hronova nemohu dost dobře popsat, protože to bylo něco nejkrásnějšího v mém životě. Navázala jsem tam celou řadu přátelství a doufám, že se tam ještě někdy v životě dostanu.

O tom, jak pobyt v Hronově na Annu-Marii působil, nejlépe ilustruje fakt, že se už týden po návratu z Cech hrabala v divadelní knihovně Svazu Čechů, odkud si domů odnesla kupu knížek... Jen dva dny na to zahájila s ivanoselskými dětmi "divadelní dílnu", v které uplatňuje to, co se během semináře v Hronově naučila...

To, co se vám na obrázku jeví jako nepřehledná lidská strkanice kolem naší Pemijačky, slečny Štrumlové (na obrázku uprostřed), je průběh velice složitého cvičení koncentrace a komunikace kolektivu v semináři "Dramatická hra a improvizace". Lektor Jiří Pokorný (vlevo, s bradou) je vedoucí ateliéru tvořivé pedagogiky na Soukromé škole specializační v Praze. Naše divadlo mělo kromě tohoto semináře své představitelky i v dalším seminárním kroužku, který se zabýval fenoménem osobnosti herce. Vedl ho Milan Schejbal, známý český režisér a dramaturg, umělecký vedoucí divadla ABC.

Je nedělní ráno, 15. srpen 1994. Vlak pomalu ujíždí českou zemí, já se dívám z okna, ale nic nevidím. Hlavou se mi rojí zážitky z JIRASKOVA Hronova, největší amatérské přehlídky v České republice... Ještě pořád nemůžu věřit, že jsem se tam dostal právě já - děkuji všem, kteří mi to umožnili, včetně členů mé Besedy, kteří mi informaci o tom hned přenesli.

Nemíním zde čtenáře obtěžovat popisem dobré organizace Přehlídky, ani nemalými cestovními potížemi. Pokusím se popsat své dojmy a zážitky, které mi utkvěly v mozku a já je jako zakutálené perly jednu po druhé tahám z přihrádek ven...

Kromě toho, že jsme chodili na divadelní představení, pracovali jsme v dopoledních hodinách v Klubech (nejen) mladých divadelníků. Ze semináře, který jsem navštěvoval, si odnáším jen ty nejlepší zážitky, jelikož se nám náš lektor, pan Milan Schejbal, věnoval tak plně a tak výborně. Větry našich diskusí, které se víckrát na hony vzdálily od zadaného tématu, dovedl tak obratně zahnat zpět a ještě nás k tomu poučit, takže nám to hned utkvělo v paměti... Nejen že se nám Milan (oslovovali jsme ho jménem, ale nebyla to nezdvořilost, právě naopak) věnoval ve třídě, ale i kdykoliv jsme se potkali ve městě. Po nebo mezi jednotlivými představeními jsme diskutovali. Vyslechl naše dojmy a mínění, a pak dlouze vysvětloval o jaký druh divadla jde, co je tu dobrého...

Naše čtenáře určitě bude zajímat úroveň, na které se amatérské divadlo

dojmy

v České republice nachází a kde tu je některé naše krajské divadlo. Zkrátka: Budeme muset ještě hodně pracovat, vložit hodně dobré vůle a lásky k divadlu, abychom se alespoň trochu českým amatérům vyrovnali. Jeden z kroků k tomuto cíli spočívá v tom, i nadále rádně na Hronov posílat mladé lidi, aby se něčemu naučili. Doufám, že to ARTAMA, Svaz Čechů a jednotlivé Besedy společně dojednají.

A na závěr, co se mi v Hronově jediné nelíbilo. Píšu to pomalu a se strachem, protože je to věc, o kterou jsem se svými spoluobčany (mamě) tvrdě bojoval: Vadilo mi, že ani jedno představení nezačalo včas; každé pozdilo alespoň o čtvrt hodiny...

Neúnnavný Věna Křenek

Vždycky, když navštívíme Prekopakru, osobně se přesvědčujeme o jedinečném úspěchu práce učitele Věny Křenka. Tentokrát jsme měli i důvod k blahopřání. Pan Křenek přijal 18. července v Banských dvorech v Záhřebu z rukou ministryně kultury RCH Vesny Girardiové-Jurkićové nejvyšší vyznamenání RCH v oblasti technické kultury. Našeho krajana na udělení tohoto veřejného uznání navrhlo Sdružení pedagogů technické kultury RCH.

Snaha, s níž učitel Křenek šíří technickou kulturu a zvláště práce s mladými operátory, konstruktory a informatory, nemá v širém okolí obdoby. Nyní je v důchodu, ale pracuje se stejnou intenzitou.

Snad si někdy klade otázku, jaké by to bylo, kdyby žil a působil někde jinde, neboť dostával četné nabídky k zaměstnání ze Záhřeba, Dubrovníku, Kutiny...

Význam jeho činnosti je jasný i z následujícího: Jeho žáci se zúčastnili 24 republikových a 13 svazových (za bývalé Jugoslávie) setkání mladých techniků, odkud si přinášeli množství uznání, např. 7 zlatých medailí. Letos na setkání

dokázal Klub mladých techniků a radioamatérský klub "Pakrac" (přáním zůstává založit radioamatérský klub v "domečku") vzbudit a udržet mezi mladými lidmi zájem o český jazyk.

Samozřejmě v tom naráží na různé problémy. Zatím není vyjasněna situace s výběrovou výukou českého jazyka ve škole. Tajným přáním pana Křenka zůstává výuka češtiny pro dospělé. O její potřebě svědčí zkušenost, že čeština začíná mizet z této osady. Rodiče nenaucili děti česky. Odbohou práci tento člověk ztotožňuje s národnostním úsilím. Snad nikdo jiný problém Čechů nechá-

mladých techniků v Rijece získal Robert Martinović I. místo za elektrické měření. Pana Křenka známe i jako vynálezce, nyní se již objevují mladí vynálezci mezi jeho žáky.

Druhou významnou stránkou jeho činnosti je systematická práce češtinářská, v rámci školy či volných činností. Připravuje různé besední programy, ale i díky počítačům z donace z Rakouska

pe ve zdejší kraji tak uceleně a opravdově, jako právě on.

Proto i vyslovená otázka, co je s harmonikou a hudebními nástroji, slíbenými Svazem Čechů. "Zájem by byl u deseti dětí, ty se neustále ptají, kdy dostanou slíbené nástroje. Výhledově to znamená udržet češtinu a české dědictví," posteskl si učitel Křenek.

Z. Tábořská

Krok kupředu

Prekopakra v těchto dnech. Mezi četnými budovami - válečnými poškození - které se do původního stavu (ne)poskytovaných úvěrů ani nevrátí je i jediný kulturní dům v osadě. Většina zdejších lidí je znechucena rozpory mezi slibovaným a nabídnutým. Jak jsme se dozvěděli, navíc se prý Chorvaté chystají vystavět si svůj vlastní kulturní dům, i když Český dům, zvaný domeček, měl dveře otevřené pro všechny vesničany, bez ohledu na národní příslušnost. Ale časy se mění...

V přesvědčení, že bez náležitých prostoru nebude moci vyvíjet svou činnost, jednala jedna z nejstarších Besed v Chorvatsku, Česká beseda v Prekopakři, na své valné hromadě o urgentní opravě kulturního domu, jenž byl při útocích srbočetnické armády a srbských odpadlíků velmi poškozen.

"Tady je zničeno málem všechno, i střecha i zdi," řekl nám rezignovaně tajemník Besedy Antonín Kubálek a rukou ukázal na obrovské díry na zdi. "Stavivo samé je již poškozené stářím, řadu let sem zatékala voda a nyní ještě granáty... Prostor nad sálem a jevištěm jsme částečně spravili, tam padly menší granáty. Spravili jsme trámy, nosnou konstrukci střechy, štít domu, ale..."

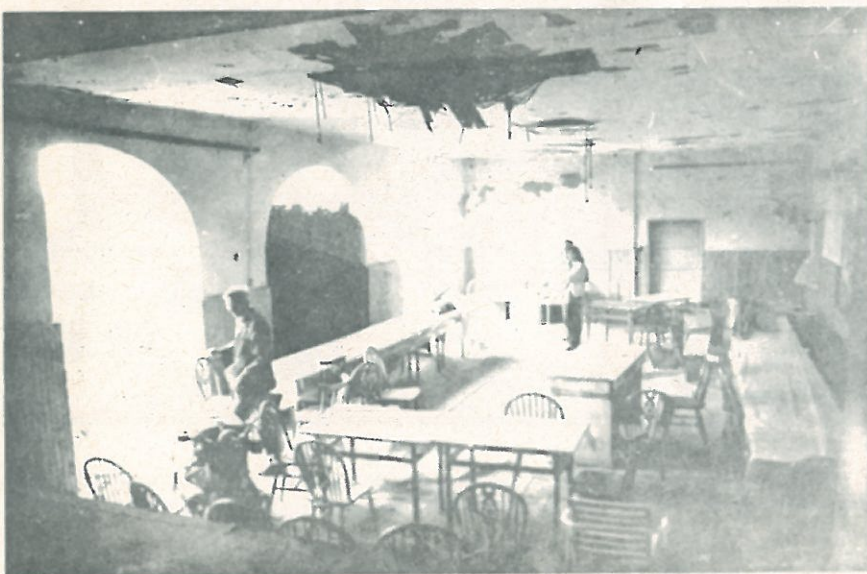
Díky intervenci předsedy spolku S. Nj. Stárka odstranili nyní slovenští vojáci UNPROFOR stavební sut' ze zničené části "domečku", aby se mo-

průběhu je sepsování škod v celé Prekopakři. Řekli nám, že stavebního materiálu z humanitární pomoci z bývalého Československa bude využito jen částečně. Besedáci budou muset část, která se jim nehodí (např. několik desítek tisíc tašek) prodat a poté sehnat potřebný materiál. Stavební práce jsou svěřeny daruvarskému podniku Novogradnja.

O besední inventář skoro úplně přišli. Z 80 židlí jich např. zbylo jen 15.

V okamžiku, kdy si tajemník České besedy nemohl vzpomenout ani na jednu rodinu v Prekopakři, v níž se doma mluví česky, má Česká beseda sehrát důležitou roli: bude to místo setkání Čechů a jejich přátel, kde se bude tančit, hrát a také hovořit česky.

Přestože už v Prekopakři mají 3 soukromé obchody a jejich dveřmi vešel do osady podnikatelský duch,

hlo přikročit k dalším zákrokům. Těmi se rozumí částečná rekonstrukce Domu podle projektu DAP, ústavu pro projektování a urbanizaci z Daruvaru. Vojáci UNPROFOR slíbili i další pomoc.

Válečná škoda na zmíněném domu zatím není vyčíslena. V

JELISAVEC

Festival chorvatských Slováků

Matice slovenská v Naších pořádá 3. a 4. září v Jelisavci přehlídku slovenských lidových písní a tanců v podání příslušníků slovenské menšiny v RCH a jejich hostů.

První den festivalu je věnován dětem a druhý den vystoupí folklórní skupina dospělých. Očekává se 10 souborů z Chorvatska a jeden ze Slovenska. Českou národnost v RCH bude v Jelisavci zastupovat Česká beseda Hercegovce - jejich folklórní soubor a dechovka.

Na festivalu se očekává i řada významných hostů, mezi kterými bude i velvyslanec Slovenské republiky v RCH Matuš Kučera, delegace Slovenska, zástupce ve Sněmu Siniša Njegovan Stárek a další.

MG

život tam ještě není takový, jak by měl být. Z okupované části Pakrace je denně slyšet střelba a exploze, nelze uniknout válečné psychóze, většině občanů chybí snaživá vůle k práci. Vyčerpávají je i bezvýsledná jednání na dlouhé lokte. Věřím, že předseda Stárek v některých záležitostech víc zmůže.

Jsme však rádi, že obyvatelé Prekopakry mají radost z toho, co se podařilo vykonat v minulých letech. Na rozloučenou jsme si řekli: "Na shledanou co nejdříve v domečku na nějakém programu!"

Z. Táborská

Rozhovor týdne

S PŘEDSEDOU ČESKÉ BESEDY KONČENICE
JIRÍM VYSTYDOU

Není dobrý krajan ten, který neodebírá

naše jediné české noviny...

**ČINNOST V BESEDĚ JE U NÁS RODINNÁ TRADICE. AKTIVNÍM V BESEDĚ
BYL DĚDA FRANTIŠEK. OTEC JINDŘICH BYL BESEDÁK, MUZIKANT A
SPOLU S MATKOU JAROSLAVOU HRÁVALI DIVADLA**

Rodina Vystydova z Končenic je známá jako krajanská i čtenářská. Když byl Jiří Vystyd zvolen za předsedu České besedy v Končenicích, častěji se s ním setkáváme i u nás v redakci. Nežádka přichází a upozorní nás na nějakou chybu a netají se svým rozmyšlením o Jednotě. Poprosili jsme ho proto o rozhovor.

- Za předsedu Besedy jsem byl zvolen před válkou. Zanedlouho to začalo a tak bylo těžko očekávat nějakou velkou aktivitu. Po skončení války to nebylo také snadné, ale pomalu se práce rozhoupává. Dostali jsme se k některým podnikům, jimiž byla končenická Beseda známa, ale ještě stále to není to, co by bylo možno, a co by se mělo dělat. Kdysi byl krajanský život pestřejší a bohatší, ale vždy byly poklesy a potom zase oživení. Beseda kromě divadel a folklóru organizovala zábavy: kateřinskou, posvícenskou, velikonoční, maškarní, majálesy. V poslední době jsme se zmohli na posvícenskou a velikonoční, ale odezva nebyla taková, jakou jsme očekávali. Kateřinská zábava byla potom přenechána mládeži a maškarní hasičům.

Zláštní otázkou jsou divadelní představení. Rád bych, kdybychom se zmohli alespoň na jedno divadelní představení za sezonu...

Co kromě kulturní činnosti Besedy leží předsedovi na srdci?

Besední místnosti - abychom měli vlastní prostor ke scházení, konání schůzí, abychom, jako dosud, nebyli odkázáni na prostor ve škole.

Beseda v Končenicích měla přestávky v činnosti a potom se zase zmohla.

Bylo potřeba najít osobu, která by zburcovala k činnosti.

- Pozoruji, že lidé neradi chodí na schůze... a to nejen besední. Ukázalo se však při některých akcích, že když se našla skupina která něco zorganizovala, přiložili i ostatní ruce k dílu. Příkladem je letošní velikonoční přijetí české jednotky UNPROFOR.

Nemyslíte si tedy, že by bylo potřeba organizovat větší akce, aby se lidé přilákali?

- Situace je neveselá. Svaz peníze nemá, a proto je potřeba na větší akce zajistit sponzory. Končenická obec má však dost málo podnikatelů a podniků, kteří by se v této době mohli zapojit a finančně pomoci. Sotva by asi "uncsli" třeba organizování obžíněk.

S radostí jsem se ujal funkce předsedy, ale brzy jsem poznal, že činnost zůstala jako dosud na několika lidech, kteří "táhnou". Mnozí z těch, kteří "táhnou" v Besedě, "táhnou" i v ostatních organizacích. Iniciativ ostatních je moc málo, skoro bych řekl, že vůbec ne. Naše mládež nemá dost zájmu o činnost. Stále rozmyšlím, jakým způsobem je přilákat. Ti, kteří tančí, ti hrají i divadlo a mnozí z nich jsou i v dechové hudbě.

Taková situace mne dost deprimuje. Podobná situace je i s učiteli. Každá česká učitelka Zoře Sigalové a učiteli Milivoji Částkovi. Ti ostatní pomohou, ale více se neangažují. Nevím, jestli si myslí, že jsou už staří, nebo je to proto, že jich dost dojíždí.

Vaše postřehy o Jednotě? Jak vlastně čtete Jednotu?

Jednota je "tenká". Když ji dostanu v pátek, přečtu ji do neděle, a pak už nemám co číst. Nežádka mi Jednota přichází až po neděli. Začínám číst od poslední stránky (ale i ostatní noviny): sport, vtipy, těch je v Jednotě málo. Potom si ji přelísťuju, až k první stránce. Podle titulů si určím, jakým pořadím budu číst články. Přečtu ji celou. Rád hledám chyby a docela se mi to daří, někdy se vám podaří opravdové perličky... Do konce si přečtu i impresum.

Potěší mne každá zpráva o činnosti krajanů a krajanů. Mělo by jich být ještě více, ale i spolky a Besedy by měly dát o sobě vědět, ohlásit, že něco organizují, že budou mít schůzi ap. Lákají mne dopisy čtenářů, jsou zajímavé a rád si je přečtu. Potěšila mne soutěž v Jednotě. Je to něco nového, možná to přiláká čtenáře, naše lidi, aby si předplatili Jednotu.

Jsem přesvědčen, že nikdo o sobě nemůže říkat, že je Čech a neodebírát naše jediné české noviny. Já vím, že je doba těžká, peněz je málo, i sám pracuji v podniku (Kamen Sirač), kde jsou platy mizerné, ale "vždyt" za jednu krabičku, třeba cigaret Opatija se mohou koupit dvě Jednoty. Já vím, že někdo připomene, že nekouří, že je život drahý... všechno je pravda, ale já bych bez Jednoty nemohl. Vůbec rád čtu a neraději bych si koupil všechny noviny, ke kterým se dostanu. Osobní příjmy mi to nedovolují, řady novin jsem se zřekl, ne však Jednoty a Českého lidového kalendáře...

M. Selicharová

Řekli jsme si dobrý vtip, to abychom měli větší chuť k činnosti (předseda Besedy J. Vystyd a místopředseda Z. Hašpl)

Daruvarsko a Hrubečnopolsko nejsou okupovaná území

Na sedmáctém zasedání daruvarské městské rady byli 19. srpna zástupci informováni o obsahu otevřeného dopisu, který starosta města Daruvar I. Cegledi zaslal prezidentovi RCH, vládě, Sněmu, Bjelovarsko-bilogorskému županství, poslancům Sněmu A. Kutlovi a S. N. Stárkovi, obci Hrubečné Pole, poslancům v Sněmu RCH z území Bjelovarsko-bilogorského županství RCH. Jde v něm o protestní sbor proti zařazení bývalých obcí Daruvar a Hrubečné Pole do UNPA-zóny.

ČEST OBRÁNCŮM

Zasedání bylo věnováno i výročí začátku obranné války v těchto prostorách. Předseda městské rady Zdenko Satrapa zdůraznil, že srpen 1991 je pro tento kraj nejčernějším, ale zároveň nejvýznamnějším. Nejčernějším, protože na Daruvar začali padat granáty, a nejvýznamnější, protože jsme poznali, kdo je kdo v Daruvaru. Na obranu se postavili Chorvaté a Češi, ubránili město i kraj. Na naše obránce nikdy nezapomeneme.

První dny obrany města připomněl čestný občan Daruvaru, jeden z prvních organizátorů obrany města v roce 1991 byl Damir Barbarić a jeden z velitelů 52. samostatného praporeku a za důstojnický sbor Nikola Jurjević.

K pomníku padlým ve vlastenecké válce v parku u zámku Jankovićů položili po zasedání věnec zástupci v radě města, hosté, představitelé HVIDRA, sdružení Hradba z lásky, zástupci v županství. Slovo díky za obranu vlasti pronesl předseda městské rady a modlitbu vedl daruvarský kaplan Vinko Pilić.

CÍTÍME SE TĚMĚŘ JAKO OKUPOVANÍ

V otevřeném dopise se zdůrazňuje bezmocnost obyvatelstva, které se cítí zařazením do UNPA-zóny jako by bylo okupováno, i když se Daruvar a Hrubečné Pole ubránily před agresí. Nyní jejich obyvatelstvo nemůže žít svobodně jako obyvatelstvo v ostatních částech RCH, i když je od dělicí čáry vzdáleno 30 km. Od obyvatelstva je žádána trpělivost a tolerance. Slibuje se reintegrace UNPA-zóny do soustavy Chorvatska (dopis ministra Graniće). Obyvatelstvo tohoto kraje se však ptá: "Což toto není Chorvatsko?" Dopis dále upozorňuje na podniknuté kroky a na chyby a nedostatky zástupců v Sněmu, dřívějšího vedení, úřadu pro vztady s UNPROFOR. Od vlády, Sněmu, prezidentu RCH aj. činitelů se žádá důkladné a závazné

máždění - byla jmenována pracovní skupina (I. Budinjaš, Z. Cegledi, V. Mioč a Št. Hrešićová) v čele se starostou I. Cegledim. Na závěr se v dopise hovoří o politické slepotě a hospodářské neznalosti těch, kteří tento kraj zařadili do UNPA-zóny.

Na otevřený dopis přišla jenom jedna reakce - podpora mezimužského Župana M. Ramuščaka.

Organizování protestního sboru zástupci plně podporují. Do diskuse se kromě jiných zapojil poslanec Stárek. Na jeho iniciativu se s protestním sborem počká do nadcházejícího zasedání Sněmu. M. Selicharová

projednání otázky zařazení tohoto kraje do UNPA. Nestačí jen vyzývat k trpělivosti a porozumění. Mnozí položili životy, aby tento kraj zůstal v Chorvatsku. Pokud bude nutné, učiní to, obyvatelstvo znovu. Upozorňuje se na přípravu protestního shro-

Pokládání věnce u pomníku padlým ve vlastenecké válce

DEŽANOVEC

Chorvatský kulturně umělecký spolek "Hrvatska gruda"

Po delších přípravách byl v této vsi, dnes obecním střediskem, založen Chorvatský kulturně umělecký spolek "Hrvatska gruda", který navazuje na činnost kulturně osvětové organizace Seljačka sloga, která působila v této vsi v třicátých letech. Do správního výboru byly 21. srpna 1994 ustavujícím shromážděním zvoleni A. Kanjuhová, I. Slivar, I. Fridrih, M. Milek, M. Dubravac, M. Lacković, A. Slivar, B. Bervida a A. Švastová; do dozorcího výboru byli zvoleni D. Kanjuh, M. Slivar a A. Talanová. Nový spolek bude pěstovat chorvatské písně a tance v rámci národopisného a tamburášského souboru a bude mít i divadelní sekcí. Prvních 70 členů nového dežanoveckého kulturního spolku svědčí o značném zájmu o jeho ustavení a činnost. Česká beseda i spolek Hrvatska gruda samozřejmě budou vytvářet činnorodou spolupráci ve prospěch kulturního zvelebení celého kraje, kde vedle Chorvatů žije početná národnostní menšina Čechů, Maďarů aj.

Ustavujícího zasedání Chor. kulturně uměleckého spolku Hrvatska gruda, zatím jediného v dežanovecké obci i okolí, se zúčastnila národopisná skupina spolku Seljačka sloga z Prekopakry a četní hosté, kteří všichni podpořili ustavení spolku a přislíbili mu pomoc.

-kbl-

Vláda problém zemědělství

Během čtyř let transformace českého zemědělství se významným způsobem změnil počet pracovníků, kteří v tomto odvětví pracují. Z původních více než 500 tisíc jich postupně ubylo asi 250 tisíc. Produktivita práce v zemědělství v letech 1989 až 1992 měřená cenami roku 1989 přitom vzrosta o 11 procent.

Hodnocení současné situace ze strany vládních, odborných a zaměstnavatelských zástupců se do značné míry značně různí.

Předseda sdružení zaměstnavatelů v zemědělství Jan Fencel se domnívá, že problémy v zemědělství jsou zatím mimo pozornost veřejnosti. Podle něj se útlum v zemědělství dostal za únosnou míru, což se projevuje i na zaměstnanosti v tomto odvětví. "Informace o tom, jak velké množství dosud pracuje v českém zemědělství, jsou zcestné. V zemích Evropské unie je na 100 hektarů zaměstnáno 14,3 pracovníků, u nás je to 5,8. Pokud odečteme ty, kteří nejsou přímo zemědělci, tak je to v EV 6,9 pracovníků, u nás už jen 3,2. Kladu otázku, kde ty lidi zaměstnáme, až budeme na stejné úrovni jako EU a budeme je potřebovat vrátit do regionů," řekl J. Fencel.

Podle předsedy Rady hospodářské a sociální dohody ministra Ivana Kočárníka vláda problémy zemědělství v žádném směru nepodceňuje. Číselné argumenty J. Fencela, kolik lidí u nás pracuje na 100 hektarů, kolik prostředků je na podporu v zemědělství apod., však odmítl. "Kdyby tato čísla byla smysluplná, tak nemáme konkurenci ve světě a porazíme každého produktivitou tak, že by subvencovali své zemědělce možná až 200 procenty."

"Země živitelka" začala dožínkami

Prvními národními dožínkami začala v pátek 26. srpna tradiční výstava "Země živitelka" v Českých Budějovicích. Otevření zemědělské výstavy, která potrvá až do 4. září, byl přítomen ministr zemědělství ČR Josef Lux a jeho resortní kolegové ze Slovenska, Polska a Maďarska. Spoluúčast slíbili pozorovatelé z Rakouska a Slovinska. Dožínkové slavnosti pořádá Agrární komora ČR. Ta ústy svého prezidenta Jiřího Netíka pozvala do Budějovic jak své členy, tak i veškerou odbornou i laickou veřejnost. (Ln)

Předseda odborného svazu pracovníků v zemědělství Josef Dufek uvedl: "Stanovisko podnikatelů nekoresponduje se skutečností. Hovoří o tom, že u nás jsou na 100 hektarů zaměstnáni tři lidé. Musím však říci, že dochází k dalšímu propouštění, tudíž se v zemědělství snižuje zaměstnanost a zvedá produktivita práce. Je třeba vidět, že podnikatelé reagují na neuspokojivou situaci v zemědělství snižováním nákladů. K tomu patří i snižování počtu lidí. Pro nás je stěžejní, že propouštění zemědělci našli uplatnění v jiných resortech. Podle nás je do budoucna nízká nezaměstnanost neudržitelná."

(Ln)

Česká republika nebude dlužit MMF

Předčasně splnit veškeré závazky ČR vůči MMF se rozhodla v polovině srpna bankovní rada České národní banky (ČNB).

Bankovní rada, která se zabývala hospodářským a měnovým vývojem v letošním roce a výhledem do konce roku 1994, o tom rozhodla s uvážením skutečnosti, že devizové rezervy České národní banky k 1. srpnu přesáhly 5,3 miliardy amerických dolarů a nadále stoupají. Clekem ČR splatí MMF 471 milionů amerických dolarů, které měly být původně uhrazeny v letech 1996-1999. Půjčky budou splaceny z devizových rezerv ČNB, které z tohoto titulu klesnou, ČR tak splacením uvedené částky přestane být jako první z transformujících se zemí střední a východní Evropy dlužníkem MMF. (RT)

Lokální volby v listopadu

18. srpna vyšlo ve Sbírce zákonů prezidentovo rozhodnutí o vyhlášení voleb. Volby se budou konat 19. a 20. listopadu. Zákon o komunálních volbách přesně určuje - dokonce podle dnů a hodin - jak mají politické strany i obecní a městské úřady postupovat. (Ln)

Jubileum české hymny

Ke 160. výročí vzniku písně Kde domov můj?, která se později stala národní a státní hymnou, byl 15. srpna v rodišti jejího skladatele Františka Škroupa v Osicích na Královéhradecku uspořádán komorní koncert pod názvem Škroupovy Osice 1994.

František Škroup se narodil v roce 1801 v učitelské rodině a již od raného mládí projevoval značný hudební talent. Podle slov profesorky pražské Akademie múzických umění Zdenky Zvěřinové mohl díky sponzorství duchovního Ignáce Kuchyňky studovat. Později se plně věnoval hudbě a stal se i kapelníkem Stavovského divadla. Od roku 1858 působil v nizozemském Rotterdamu, kde byly v roce 1862 uloženy jeho tělesné ostatky.

Píseň Kde domov můj? byla poprvé uvedena ve hře Jaroslava Kajetána Tyla Fidlavačka v roce 1834 a její text je také Tylovým dílem. Mezi další známá Škroupova díla patří česká opera Dráteník. (RT)

II. zemědělský trh v Gudovci

V Gudovci poblíž Bjelovaru proběhne 2. do 4. září II. mezižupanský trh dobytka a zemědělského zařízení. Dobytek, koně, prasata aj. domácí zvířata budou vystavovat chovatelé z jedenácti županství Chorvatska. Část vystavených domácích zvířat - asi 250 kusů kvalitního plemenného dobytka - bude nabídnuto k prodeji. Zájemcům o dobytek nabídne úvěr Agrořemeslnická banka ze Záhřebu (příhlášky u bjelovarské pobočky na tel. 043-43-233).

Kromě domácích zvířat budou v Gudovci vystaveny a nabídnuty k prodeji také zemědělské stroje a nářadí, potravinářské výrobky a různé ochranné prostředky.

Také v rámci letošní výstavy domácích zvířat a zemědělského zařízení v Gudovci bude řada průvodních manifestací. Na programu jsou odborné přednášky o chovu prasat. Bjelovarský spolek Mali odgajivač, uspořádá výstavu drobného domácího zvířectva.

-kbl-

HERCEGOVEC

Výplata brambor každý týden

Rané odrůdy brambor začala Továrna na zpracování brambor (čipsárna) vykupovat už začátkem srpna - akontační cena za 1 kg je 1,15 kuny. Výrobci jsou zvláště spokojeni s tím, že veškeré dovezené množství brambor vyplácí do sedmi dnů.

(šš)

LIPOVLANY - Nový pivovar

Malé rodinné podniky jsou běžné i na území bývalé obce Novska, která dnes patří do Sisacko-moslavinského županství. Náš lipovlanský krajan Josip Krajčič s manželkou Nadou se osvědčil jako dobrý podnikatel. Nový malý pivovar Lipa a. o. denně úspěšně produkuje 1000 litrů tmavého, světlého a "pils" piva, které se v hostincích tohoto kraje hojně konzumuje. Kromě úvěru zahraničního dodavatele zařízení investovali Krajčičovi do zřízení pivovaru 500 000 DEM. Chmel a sladovnický materiál si lipovlanský pivovar dováží z Německa a z Čech, což je nejlepší záruka stálé jakosti piva prvního lipovlanského pivovaru.

(Hi)

NOVÁ HRADIŠKA - Pokusy s jarní pšenicí - zdařilé

Už třetí rok několik zemědělců - Ivica Selichar, Pero Štefanac a Branko Griva - za Starého Petrova Sela osévají menší plody jarní pšenice. Loňský podzim časným sněhem

zhatil podzimní plán setí, takže zbylo více polností k jarnímu setí. Od dřívějšího pouhého pokusu s jarní pšenice letos na jaře došlo k setí jarní pšenice na větší ploše. A tak byly od 15. do 20. červencem na staropetrovoselských polích žně pšenice, která byla zaseta na jaře, i té, která byla zaseta o čtyři měsíce dříve. Výsledky sice nebyly stejné, ale přece alespoň částečně uspokojují a nasvědčují tomu, že je pšenice skutečně možné v našich podmínkách sít i na jaře. Odborníci se zatím stavějí k jarnímu setí pšenice nerozhodně: jarní setí pšenice nedoporučují, ale dávají za pravdu zemědělcům praktikům, kteří tvrdí že se i jarní setí pšenice přece jen - vyplácí!

-MG-

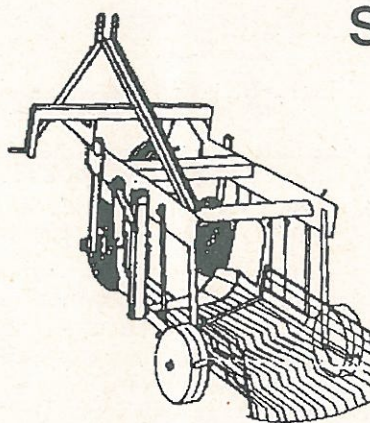
Vysoké teploty půdy - velké škody

Letošní srpnová vedra, kdy ve Slavonii byla teplota vzduchu 35° C a jinde i více, se záporně odrazila na vegetaci kukuřice, řepy aj. zemědělských plodin. V některých krajích vícedenní vysoké teploty způsobily škodu v takovém rozsahu, že zemědělci hovoří o suchu jako o živelné pohromě. Vysoká teplota měla za následek velmi rychlé zahřívání půdy. 5. srpna byla teplota prvních 2 cm půdy v okolí Záhřebu a Bjelovaru až 30 st. C. Na ostrově Rab geotermometr zaznamenal rekordní teplotu půdy 50,2^o C.

Vysoké teplotě vzduchu a tím i horní vrstvy půdy není možné účinně čelit, kromě vydatným zavlažováním zemědělských kultur tam, kde je to možné, a kde se to vyplácí. Také přikrytí holé půdy větvemi stromů nebo jiným porostem může snížit vysokou teplotu půdy. Porost nízké trávy snižuje vysokou letní teplotu půdy, proto je dobré některé zemědělské plochy v létě pouze sekat. Tak zabráníme vysychání půdy, které snižuje výnosy zemědělských kultur.

(vt)

Sklízeč brambor

Ludbreg. Předností stroje je jednoduchost a trvalost. Je to závažný stroj za traktor a vybírá brambory v jednom řádku přes kardanový pohon.

-kbl-

Vinohradářství žádá lásku k vinné révě

Pan Josef Křivský ve svém vinohradě a
u největšího sudu ve svém sklepě (dole)

Před druhou světovou válkou bylo na území Končenic přes desítku jiter šlechtěných vinohradů. V pásnu Končenicových Vinohradů se prostíraly vinice Modlyho, Křepelky, rodiny Terešákovy aj. Dnes jsou tam jen malé kousky vinic. Jediný krajan z Končenic, který podnes zůstal věrný vinohradářství, je 70letý Josef Křivský. Ačkoliv pochází z tesařské rodiny, pěstování vinné révy si zamiloval nadosmrti. Kdysi si založil jitro vinohradu na kopcovitém terénu takřka na zahradě, pod vesnicí. Dnes už nemůže tak dělat, musel tedy část vinohradu vykopat. Samozřejmě toho lituje, neboť zájemců o jeho víno je dost a veškeré množství ze svého sklepa vždy prodá. Sami jsme se o tom přesvědčili, když k němu přijel z Bjelovaru zájemce: několik demižonů bylo naplněno a zváženo - víno bylo prodáno "na kila".

Kolik teď máte pařezů a jaké výsledky ve výrobě vína dosahujete?

Nejdříve jsem měl na 4 000 pařezů na jednom kat. jitre vinohradu. Něco pařezů jsem vykopal a teď jich mám asi 3 000. Pěstování vinohradu je totiž těžká práce a já na to všechno už nestačím. Mám syna, ale ten pracuje ve zdenecké mlékárně - vinohradářstvím se zatím nezabývá.

Z mého vinohradu jsem v nejlepších letech dostával na pět tisíc litrů vína, v nejhorším roce to byly jen asi dva tisíce litrů. O prodej vína jsem se nikdy nemusel zvláště starat. Přijdou si ho ke mně koupit jak z Končenic a okolí, tak i z Daruvaru, Záhřebu, Bjelovarska. Nějaký zvláštní výdělek to vlastně není, ale přece se něco vydělá.

Jak jste se k vinohradářství vlastně dostal?

Jako voják jsem sloužil v Petrovaradinu, kde jsou kolem známé fruškohorské vinice. Pozoroval jsem, jak lidé pečují o své vinohrady a zalíbilo se mi to. My jsme doma nikdy vinohrad neměli, když jsem se v r. 1951 rozhodl zabývat se vinohradářstvím, musel jsem si nejdříve koupit pole - náš Vraňák, kde jsem postupně zřídil dnešní vinohrad.

Začátky byly těžké?

Bylo to skutečně nesnadné. Neměl jsem žádné "nádoby", neměl jsem sklep. A tak jsem si vykopal a zařídil pod částí stodoly sklep. Postupně jsem si nakoupil i sudy. Jeden sud 2 000 litrový jsem si přivezl až z Dol. Miholjce. Hodně

jsem četl různé knížky o pěstování vinné révy, neboť mě to zajímalo. Zkušenosti jsem nabýval při každodenní práci ve vinici. Když jsem zjistil, že je to velká dřina, pracoval jsem ještě vytrvaleji. Přesvědčil jsem se, že zabývat se tady u nás vinohradářstvím, je možné jen s velkou láskou k vinné révě.

Abych toho o vinohradářství co nejvíce pochopil, chodil jsem do vinohradů "Ekonomie" v Daruvaru, kde byl vinicířem Tony Kovačić. Chodil jsem také do vinohradu k Turicovi. Odborné rady jsem získával od agronomů. Postupně jsem se také naučil očkovat révu.

Réva vyžaduje soustavnou ochranu. Jak to děláte vy? Jaké vůbec máte zkušenosti ve vinohradářství?

S postřikem vinohradu začínám obvykle kolem 27. května, pak konám postřik třikrát až pětkrát až do svátku Petra a Pavla. Postřiku "moderními" prostředky se vyhýbám, zůstal jsem věrný bordošské jiši, do které přidávám i 10-15 dkg síry v prášku (cosan-chromosul). Teď připravuji 1200 litrů masy k postřiku. Používám asi 300 m hadic, které jsem koupil od hasičů a přirozeným pádem za pomoci "žáby", kterou lidé používají k čerpání vody ze studny, provádím postřik celého vinohradu. Dokud jsem si tuto "soustavu" nezařídil, prováděl jsem postřik stříkačkou na záda, což je velmi těžká práce... Hlavní však je, že můj vinohrad je vždy málo "nemocný", že mám hrozny zdravé! Svůj vinohrad dávám ročně dvakrát kopat a třikrát ho frézují kultivátorem, což je účinná ochrana proti plevelu.

Nakonec také jedna rada: síra v sudě sice chrání víno, ale místo jedné "šťangle" síry na každých sto litrů, doporučuji dávat pouze čtvrtinu "šťangle". Zásada, kterou dodržuji: síry do sudu co nejméně, ale co nejčastěji.

Text a foto Karel Bláha

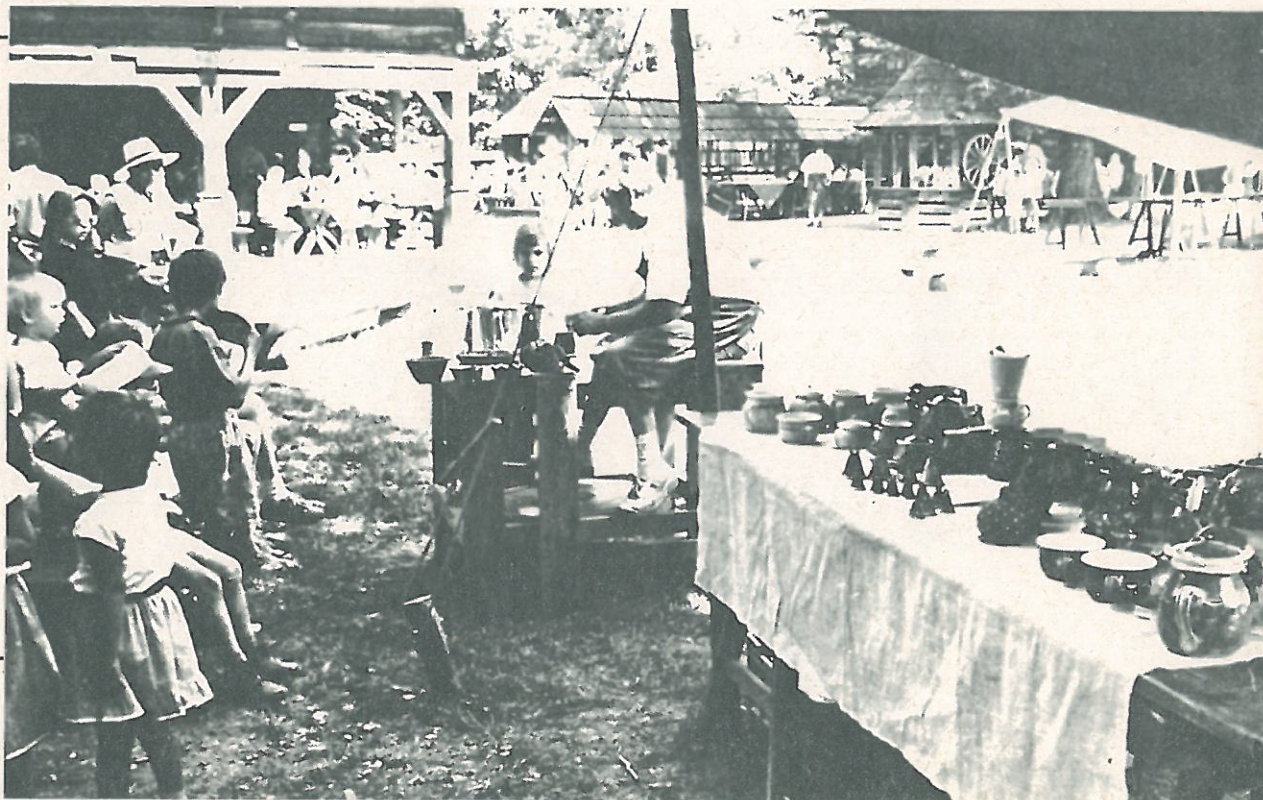
Přepychový
koňský
postroj je tu
spíš pro
parádu
(čeká až si
pro něho
přijede
západní
turista), ale
jinak si tu
můžete
koupit nebo
objednat
všechno, co
se v
sedlářství
vyrábí.

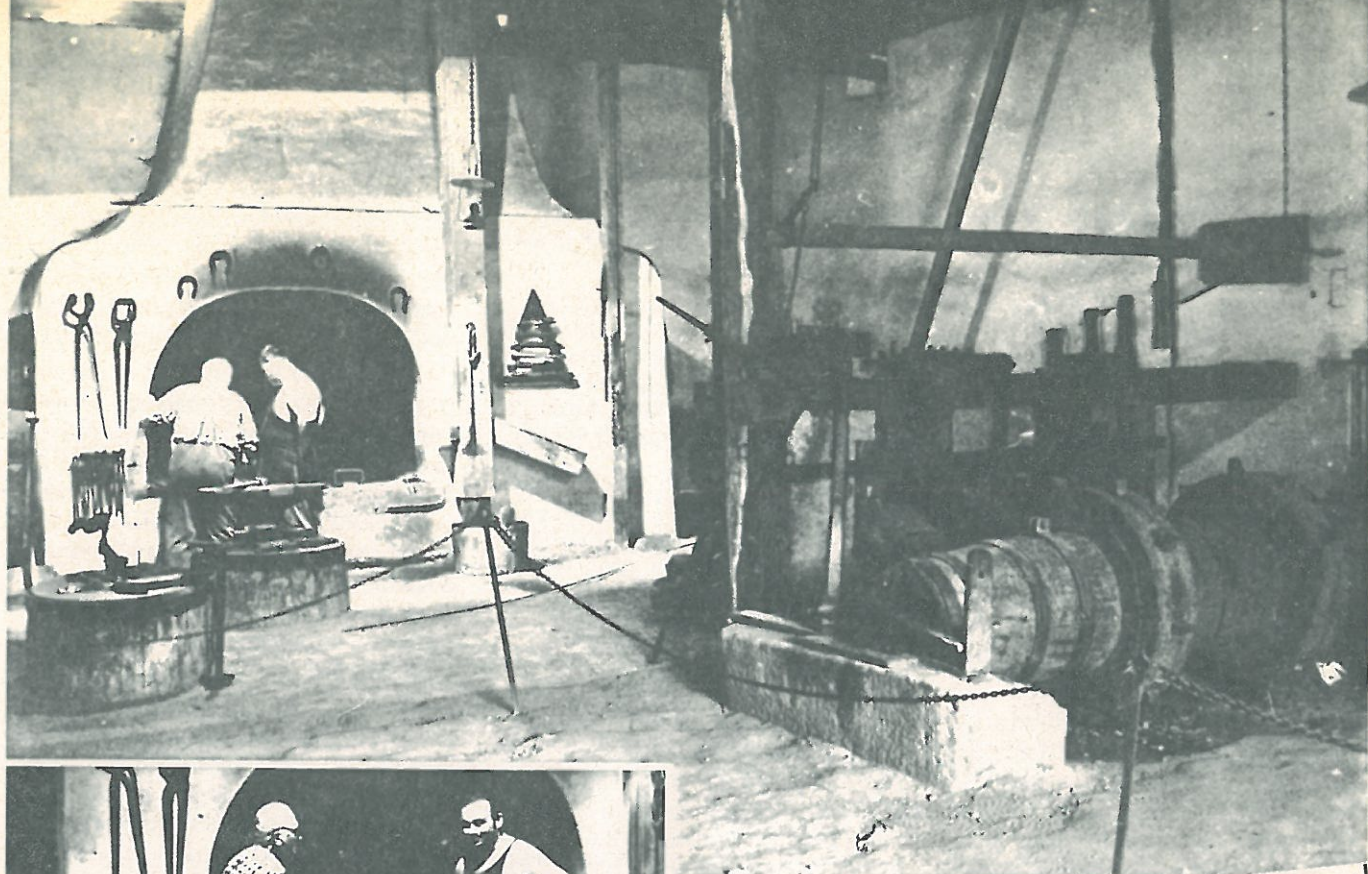

No, to není pizza (uplně nahoře),
jsou to lahodné české koláče s
ovocem a sladkým sypáním. A
jak voní... Výrobek zručné
perníkářky by ovšem bylo škoda
sníst. Pod její rukou se bělá
cukrové krajkoví.

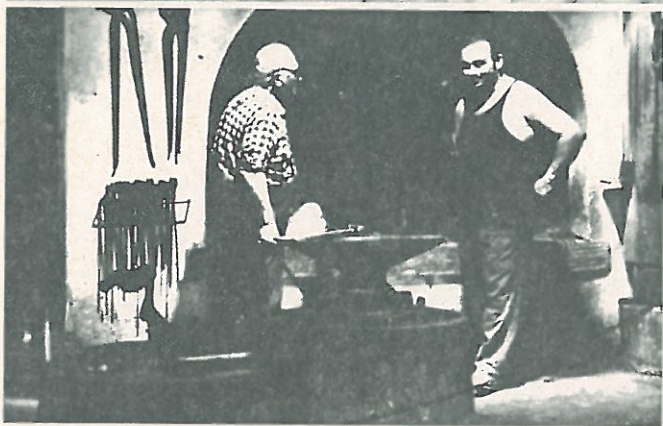
K

Hrnčířské
kolo se bez
přestání
otáčí a na
něm... Je
neuvěřitelné,
jak takový
hrneček
lehce
vyrůstá,
jako by
sám.
Hrnčířovy
ruce se jej
sotva
dotýkají.
Nechtěli
byste si to
zkusit?

Kovárna je kousek dál od městského ruchu v mlýnské dolině. Dva statní kováři vám všechno předvedou: v peci se rozdmýchá oheň, vytáhnou z něho beztvary kus železa, pak zvednou stavidla a kovárnou se rozzvučí obrovské hamry. Trvá jen chvilku a kováři vám podají ještě teplou podkovu pro štěstí... I s úsměvem.

ouzlo starých řemesel

Jsmo zvyklí na průmyslovou výrobu: je to rychle a levnější. Ale obyčejné lidské ruce žádný stroj nepřekoná. Jen lidské ruce pracují srdcem, jen lidské ruce znají fantazii, cít a lásku.

Na malém rynku dřevněného městečka Valašského muzea v Rožnově pod Radhoštěm jsou takovéhle podívané o každém víkend. Tradiční česká řemesla sem patří. Je to atrakce pro turisty, ale je to i oslava pověstné dovednosti českých řemeslníků. Najdete tu všechno, na co si vzpomenete: od pravých českých koláčů velikých jak kolo a chutných, jako nevím co, přes nenapodobitelné perníky, drhané krajky až po vkusnou lidovou i uměleckou keramiku, kožené řemeny a podkovy pro štěstí. Všechno vyrobeno před vašima očima a na počkání. Suvenýr tady koupený je stoprocentně autentický.

Text L. Stráníková
Foto A. Stráník

Tak se mi zdá,
jako bych slyšela
naše
dežanovecké
"chodky", jak si
říkají: "Holky,
dyt' ty
koruzoviny
máme v
Dežanovci taky
dost..." Zatímco
ony obdivovaly
malá Boží muka
a něžné panenky
ze šustí,
prodávčka
nezahálela: její
prsty pletly
drobný košíček.

Zavolej mi nebo napiš

POHLEDNICE používáme mnohem častěji. Obvykle jako pozdrav z našich cest nebo jako blahopřání při různých svátečních příležitostech. Jsme-li třeba v Paříži, pošleme pohlednici těm našim známým, kterým bychom ji poslali i z dovolené u třeboňského rybníka. Dostanou-li naši pohlednici z Paříže lidé, na které si nevzpomeneme, jak je rok dlouhý, budou to právem pokládat za vytažování, jakouže to dovolenou jsme si mohli dovolit.

Na otevřené pohlednici, kterou si může cestou k adresátovi kdekdo přečíst, nepíšeme žádná závažná nebo důvěrná sdělení zůstaneme jen u běžného pozdravu či blahopřání. Ale blahopřání zvláště ženě k narozeninám - je lépe posílat v obálce. Pohlednic s obálkou je v obchodech na výběr dostatek, tak se snažte nevybírat si kýč - kterých je také dostatek. Blahopřání posíláme včas, aby adresátovi došlo nejpozději v den události, ke které blahopřejeme. A mělo by znít méně omšele než třeba: K Tvým narozeninám všechno nejlepší Ti přeje... Příjemné prožití vánočních svátků a hodně štěstí do nového roku... Takovéto blahopřejné perly o velké duševní potenci opravdu nesvědčí.

KONDOLENCE - vyslovení soustrastí s úmrtím - zasíláme vždy formou dopisu. Nepíšeme ji na stroji, ale ručně, abychom tak zvýraznili pietu a úctu. Zvláště při kondolenci bychom měli upustit od jakékoliv frázovitosti i laciného sentimentu. Dejte si na její formulaci maximálně záležet, abyste k bolesti pozůstalých nepřidali ještě jejich zklamání nad tím, jak lhostejná je vám ta smutná událost.

Jak kondolenci, tak blahopřání můžeme vyjádřit i telegramem, na blanketu k těmto příležitostem určeném. Tyto telegramy ovšem nesmějí být "telegraficky stručné", ale měly by obsahovat alespoň dvě tři ucelené, nekzracené věty.

VIZITKY A POZVÁNKY - probereme jen tak "z rychlíku", protože společenská pravidla o vizitkách jsou značně komplikovaná a mají význam obvykle jen pro pracovníky v diplomatické oblasti nebo pro ty, kteří přicházejí do styku s cizinci na vysoké úrovni.

Na pozvánce, kterou nás zve významný činitel nebo třeba velvyslanectví na důležitý společenský podnik, může být zkratka R.S.V.P. (répouse, s'il vous plait) nebo r. l. o. Obě znamenají prosbu o odpověď, zda se poníku zúčastníte či nikoli. Pro pořadatele je důležité to vědět, aby

mohl správně vypracovat zasedací pořádek, který je při těchto významných příležitostech nesmírně důležitý. Proto ihned po obdržení pozvánky zatelefonujeme osobnosti, která nás zve, a sdělíme tím své zcela závazné rozhodnutí. Samozřejmě, že tak můžeme - neprodleně - učinit i několika zdvořilými větami v dopise. Dále může být na pozvánce uveden předepsaný úbor, který musíme respektovat. Jsou-li to anglická slova "white tie" nebo francouzská "cravate blanche", což oboje značí "bílá vázanka", neznamená to, že pán má přijít oděn pouze do kravaty, nýbrž je to pokyn, aby si k ní vzal i frak, neboť bílý motýlek je typický právě pro frak, zatímco "black tie" či "cravate noire" znamená černá vázanka (motýlek) - jinými slovy je předespán smoking. K ofrakovanému pánovi patří dáma ve

velké večerní toaletě (dlouhé šaty ze světlejší, lehčí až prvotřídní látky, dekoltáž, bez rukávů, šperky), k pánovi ve smokingu patří žena v malé večerní toaletě (dlouhé nebo podle panující módy i polodlouhé či krátké šaty, materiál těžší, rukávy kratší nebo delší podle módy, výstřich umírněný).

Dostaneme-li vizitku se zkratkou p. f. (pour féliciter) znamená to, že vám dotyčný k něčemu blahopřeje, například p. f. 1995 je blahopřání k novému roku. Odpověď můžete svou vizitkou, na níž napíšete p. r. (pour remercier) - tedy poděkování. Vizitka, na níž je p. c. (pour condoléance) znamená kondolenci. Ovšem v našich krajích používáme k blahopřání i k poděkování raději dopis.

Je ještě plno dalších zkratk a pravidel o nich. My jsme si však udělali tento krátký výlet do vysoké diplomatické společnosti jen proto, že dnes i mladý člověk, je-li například vynikající pracovník nebo funkcionář, může takovou pozvánku s tajuplným R.S.V.P. obdržet, a je tedy na místě vědět, co to znamená. A kromě toho, kdo ví, čím se během života stanete a s jak složitými společenskými pravidly se budete muset obeznámit. (Příště: Telefon)

Kysané mléko

RYCHLÁ KOPROVÁ POLÉVKA

3/4 l vody, půl polévkové kostky, 2 větší brambory, 1 svazek kopru, 1/2 litru kysaného mléka, 2 lžíce hladké mouky, 2 žloutky, 2 lžíce másla

Do vody dáme kostku, omyté, oloupané, na drobno nakrájené brambory, polovinu nakrájeného kopru, sůl a vaříme do měkka. Když jsou brambory měkké, polévku nejdříve zalijeme studenou vodou, a pak teprve mlékem s rozšlehanou moukou a žloutky. Povaříme ji, zlepšíme máslem, doplníme druhou polovinou nadrobno nakrájeného kopru a již dále nevaříme. Polévku můžeme podle chuti i nepatrně přisladit.

POLÉVKA Z KYSANÉHO MLÉKA S HOUBAMI

1 lžíce másla, 1 větší cibule nebo svazek mladé cibulky i s natěmi, 100 - 200 g čerstvých hub, sůl, kmín, 1/2 l kysaného mléka, 1 lžíce hladké mouky, 1 vejce, asi 4 lžíce hub nakládanych ve sladkokyselém nalevu, 20 g másla

Na rozpuštěném másle osmažíme oloupanou, na drobno nakrájenou cibuli, přidáme na ni hned očištěné a na menší kousky nakrájené houby, doplníme solí a kmínem, podlijeme vodou a dusíme. Aby se mléko nesrazilo, polévku zalijeme studenou vodou a pak mlékem s rozšlehanou moukou a za stálého míchání ji dobře povaříme. Hotovou polévku zlepšíme rozšlehaným vejcem a pak ji již dále nevaříme. Na každý talíř dáme lžici hub nakládanych v octě, zalijeme horkou polévkou a doplníme kouskem čerstvého másla.

POLÉVKA Z MLADÉHO ZELÍ S KYSANÝM MLÉKEM

1 lžíce másla, 1 cibule, 1 menší hlávka zelí, 1 lžička sladké papriky, sůl, kmín, 1/4 polévkové kostky, 1/4 l kysaného mléka, 1 lžíce hladké mouky, 20 g slaniny a 1 cibule

Nejdříve oloupáme cibuli, nakrájíme ji na drobno a osmažíme na másle. Rozpustíme v ní papriku, přidáme očištěné, na nudličky nakrájené zelí, podlijeme a dusíme do měkka se solí a kmínem. Hotovou polévku rozdělujeme na talíře a doplňujeme na kolečka nakrájenou oloupanou cibulí osmaženou na rozpuštěné slanině.

Také saláty z různých druhů zelenin doplněné kysaným mlékem patří v létě k zdravým pokrmům. Mléko dodá zelenině důležité bílkoviny živočišného původu a i další látky potřebné pro naši výživu.

HLÁVKOVÝ SALÁT S KYSANÝM MLÉKEM

2 větší hlávkové saláty, 1/2 l kysaného mléka, sůl, kopr nebo zelená petrželka

Dobře očištěný salát nakrájíme na menší kousky a zalijeme rozšlehaným mlékem se solí. Posypeme na drobno nakrájeným koprem nebo petrželkou.

MÍCHANÝ ZELENINOVÝ SALÁT S KYSANÝM MLÉKEM

1 hlávkový salát, 1/2 větší okurky, 1 cibule, sůl, pepř, 2 stroužky česneku, 1/2 l kysaného mléka, pažitka

Dobře očištěný hlávkový salát nakrájíme na nudličky, přidáme oloupanou a nastrouhanou okurku, na drobno nakrájenou cibuli, ochutíme kořením, nastrouhaným česnekem, na drobno nakrájenou pažitkou a promícháme s rozšlehaným mlékem.

Zeleninové pokrmy

MÍCHANÁ VEJCE S RAJČATY A HOUBAMI

50 g slaniny, 3 rajčata, 100 g čerstvých hub, sůl, špetka pepře, 3 vejce, 3 lžíce mléka, 60 g strouhaného sýra

Slaninu pokrájíme na plátky a opečeme. Přidáme na osminky nakrájená rajčata, podušené, na plátky nakrájené houby, směs osolíme a opeříme. Zalijeme ji vejci rozšlehanými s mlékem a strouhaným sýrem a necháme srazit. Podáváme s chlebem nebo s houskou.

BRAMBOROVÉ PLACKY PLNĚNÉ ZELENINOU

Placky z bramborového těsta, 1 malá konzerva hrášku (může i zmrazený) 1 svazek mrkve, 6 vajec, sůl, tuk na smažení, 1 lžíce másla

Upečeme velké placky na omeletní pánvy vymazané tukem. Každému na porci dvě. Mrkev očištíme, nakrájíme na kostičky a na másle chvíli dusíme, pak přidáme hrášek a ještě dusíme, až je zelenina měkká. Zalijeme vejci a umícháme. Část vajec se zeleninou dáme každému mezi dvě placky. Můžeme do vajec přidat i trochu usekaného salámu. Je to chutná a rychlá večeře.

ZELENINOVÉ ŘÍZKY

Asi 800 g vařené zeleniny (květák, mrkev, kedlubna, celer apod.), 2 vejce, 1 lžíce hladké mouky, strouhanka, sůl, petrželka, olej na smažení, 100 g salámu nebo zbytky pečeně

Zeleninu uvaříme skoro do měkka. Čpavé zeleniny jako květák nebo kapustu, vaříme zvlášť. Necháme okapat, vymačkáme přebytečnou vodu a zeleninu umeleme na masovém strojku spolu s masem. Přidáme vejce, mouku, sůl, sekanou petrželku a podle potřeby zahustíme jemnou strouhankou. Tvoříme menší ploché řízky, které zprudka po obou stranách smažíme. Podáváme s bramborami a okurkovým salátem.

(Vlasta)

JOSEF LNĚNIČKA

Medvědář

Byla prosincová neděle. Na ulicích hlavního města vládli poměrně klid proti jiným všedním dnům. Po Třídě prezidenta Masaryka jsem šel do kina. Měl jsem dost času. Náhle jsem si všiml, že z vedlejší ulice vyšel mladý cigán s takovým divným psem. Pes šel velmi poslušně vedle něho. Přidal jsem do kroku. Zvědavost mě táhla zjistit, co je to za druh psa. Připomínalo mi to psa novofoudlanského, ale viděl jsem také jasný rozdíl. Všiml jsem si, že mladý cigán má na zádech bubínek. Za chvíli mi to konečně došlo. Je to medvědář!

Věděl jsem, že tady za peníze na ulici pořádají s medvědem několika minutové představení. To již jsem se k cigánovi přiblížil a navázal s ním rozhovor.

Řekl jsem mu otevřeně, že bych chtěl o něm napsat něco zajímavého do krajského týdeníku Jednota v Daruvaru. Aby mi něco s tím medvědem předvedl. Cigán sice poslouchal, ale když jsem skončil, začal se kroutit, jak psí víno, že by sice byl rád, kdybych o něm něco napsal, ale že on zadarmo představení s medvědem dělat nebude. Chvíli jsme se dohadovali o ceně, až přistoupil na tři stovky. To ještě tehdy bylo dost peněz a já na to musel tři hodiny dělat na stavbě. Představení jsem chtěl nutně vidět, tak jsem zaplatil. Cigán vsunul

tři stovky do kapsičky své vesty, přehodil si bubínek ze zad dopředu, z holínek bot vytáhl paličky, z řemenu pustil ten ohromný balík - vlastně medvěda. Ten se po prvních úderech bubínku vzepjal a začal do taktu tančovat. Víc toho asi chudák stará neuměl. Tak letmo jsem si vzpomněl, že jsem při zájezdu do Leningradu viděl v curkuse, jak medvědi jezdili na motocyklu. To mělo větší efekt. Během medvědího tance se okolo nás soustředilo mnoho lidí. Jedni šli totiž z kina a druzí do kina. Cigán se zazubil, a něco mi v tom rytmu bubínku říkal, ale já jsem mu nerozuměl. Cigán mi strčil do ruky čepici a ukázal mi kolem na lidi. To jsem již pochopil. Šel jsem vybírat od diváků. Za deset minut jsem měl čepici plnou bankovek. Objevilo se tam i několik červených stovek. Cigán se zubil a já taky. Když představení skončilo, vzal jsem si z čepice pět stovek, abych si uhradil režie a také něco vydělal, a ostatní bankovky, ani jsem nevěděl kolik jich je, vylovil z čepice cigán.

S bankovkami v hrsti mě pozval k nedalekému stánku. Tam nakoupil opékané párky a dvě lahvičky rakije. Ty jsem na jeho a medvědí zdraví vypil. Medvěd, který měl na všem největší zásluhu nedostal nic.

Humor

"Vy ale máte krásné zuby, Karličko!"

"To jsem zdělila po mamince."

"Neříkejte. Ale sedí vám výborně."

"Ach, Mistře!" povídá paní Kadeřábková malíři. "To je ale nádhera! A ta pestrost barev. Kdybych si tak mohla z toho alespoň trochu odnést domů."

"Můžete, paní," povídá malíř. "Právě jste si totiž sedla na paletu."

U fotografa:

"Nechtěla byste si, paní Pokorná, dát ty děti zvětšit?"

"Ale kdepak, pane fotograf, to je úplně zbytečné. Raději počkám, až vyrostou samy."

"Honzíku, mohl bys mi říct, proč si po jídle natahuješ hodinky?"

"Protože mi doktor doporučil pohyb, a to vždycky po jídle."

Paní učitelka se ptá žáka: "Vašku, proč se nemáme vyklánět z okna jedoucího vlaku?"

"Abychom nepoškodili telegrafní sloupky..."

"Měl byste se, pane Vohlídka, víc pohybovat," radí lékař pacientovi.

"Ale vždyť jsem, pane doktore, přece mistr republiky v běhu na deset kilometrů!"

"No vidíte! A když přidáte, budete mistrem světa."

Rozluštění minulého čísla

KŘÍŽOVKA - VODOROVNĚ: 1. sanice, 6. BSK, 9. úbočí, 10. Bela, 11. léto, 12. pasák, 13. LE, 14. Panama, 16. selka, 18. AD, 19. at, 21. Marne, 23. kolona, 25. MP, 27. opona, 28. vila, 30. táta, 31. halón, 32. azr, 33. karate.

SVISLE: 1. sůl, 2. Abel, 3. notes, 4. IČO, 5. CI, 6. Besa, 7. sláma, 8. kakadu, 10. banán, 12. Pakra, 14. planá, 15. lakota, 17. Emona, 20. topaz, 22. Emila, 24. lotr, 26. plot, 28. var, 29. Ane, 31. ba.

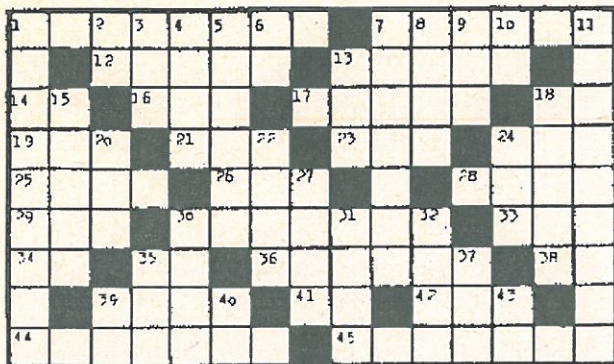
ČÍSELKA: na Karla-lék- lékarna

ZÁMĚNKY: hlasy-vlasy-klasy polka-pílka-půlka

REBUSY: na skále je starý hr a d - Na skále je starý hrad, Vltava

A proč do Evropy, Viléme? To se tam musíme štrachati o dovolený?

KŘÍŽOVKA

VODOROVNĚ: 1. podkrovní místnost, 7. v starém Egyptě socha ležícího lva s lidskou hlavou, 12. kulaté těleso naplněné plynem k dopravě vzduchem, 13. Automobilka z Mladé Boleslavi, 14. značka Sarajeva, 16. drobný cizopasník sající lidem krev, npř. ve vlasech, 17. opak mladé (ženy), 18. magistr zkratka, 19. starořímský pozdrav, 21. v zimě se dává kolem krku, 23. starý (anglicky), 24. jméno starší filmové herečky Westové, 25. ženská postava z románu Gričska čarodějnice od Marie Juričové, 26. část něčeho, 28. život (rusky), 29. hlas trubky, 30. část trávícího ústrojí, 33. oslavná báseň, 34. iniciály Roberta Scotta, anglického polárního badatele, 35. hlas kozy, 36. v řeckém bájesloví bůh slunce, krásy a moudrosti (foneticky), 38. značka aluminia, 39. stůj! (německy), 41. iniciály Alessandra Scarlatiho, italského skladatele, 42. dlouhé spletené vlasy, 44. francouzská automobilka (Pežo), 45. hlavní město Iránu.

SVISLE: 1. člověk nenávídějící lidi opak filantropu, (druhé písmeno i, osmé o), 2. zkratka národní banky, 3. Sava bez posledního písmena, 4. známý český malíř Mikoláš, 5. roháda trochu jinak, 6. Dana bez samohlásek, 7. chirurgický nůž, 8. automobilka v USA, 9. ženské jméno, 10. předložka, 11. nadledvinkový hormon zvyšující krevní tlak a hladinu cukru v krvi, druhé písmeno d, osmé písmeno i, 13. co (chorvatsky), 15. přední strana mince, 18. jméno jednoho japonského automobilu, 20. období, epocha, 22. fialová, 24. zkratka Metalurgické industrie v Osijeku, 27. zvětšovací sklo, 30. ovocný rosol, 31. dostatek (kratčeji), 32. německý lékař a učenec, který objevil vakcínu proti tuberkulóze (CH - v křížovce jsou dvě písmena), 35. staroperský kněz, 37. biblická osoba (potopa), 39. hlas sovy, 40. ukazovací zájmeno, 43. citoslovce k pohánění koni.

Nápověda: žizn, misantrop, adrenalin, Koch

DOPLŇOVAČKA S TAJENKOU

- . x zpěvohra
- . x ozdobná mašle pod krkem mužů
- . x oběh, pohyb v kruhu
- . x hudební nástroj z pálené hlíny
- . x tekutý pokrm
- . x chirurgický zákrok
- . x osoba, které je určena zásilka
- . x divoký vepř (lidově)
- . x jakost
- . x dlouhá modlitba
- . x není pěkný

ad, běh, ce, čak, ka, ka, kli, ko, kra, kva, lév, li, li, lo, na, ni, o, o, o, oš, pe, pe, po, ra, re, re, ri, sát, ta, ta, ta, va, vo, vý

Tajenka: Jméno a příjmení vynálezce bleskosvodu, předchůdce Franklinova hromosvodu

Připravil: A. Daněk

Josef Matušek

Češi v Záhřebu

(30.)

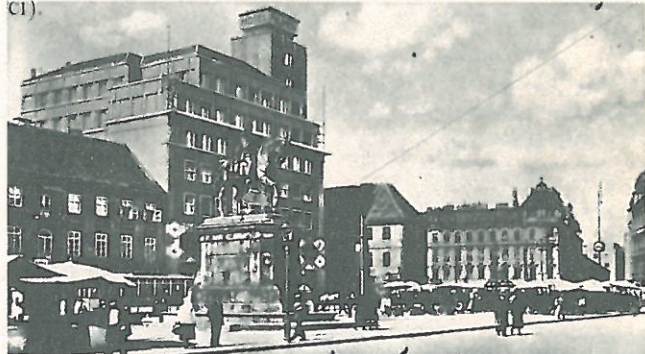
LÉKAŘI, ZUBAŘI, LÉKÁRNÍCI
A ZVĚROLÉKAŘI

Čeští lékaři a lékárníci se převážně zaměstnávali mimo Záhřeb, velice dobře se uplatňovali jako županští, okresní a obecní lékaři, působili ve všech větších střediscích, ale také v zapadlých místech. V Záhřebu se s nimi nejčastěji setkáváme v nemocnicích nebo v provozování soukromé praxe. Snad se nikdy nepodaří pořídit jejich úplný seznam. Je však nutno říci, že se k českému původu často hlásili lékaři Židé, kteří se dokonce začleňovali do českých spolků. Předkládáme neúplný seznam.

Ignác Bandora, zubní lékař

Josef Cejpek, lékárník, J. V. Frič o něm napsal, že byl mezi prvními členy záhřebské Besedy.

Josip Fon (?), první chirurg v nemocnici Milosrdných bratří na Jelačićově náměstí a jeden z prvních chirurgů v Chorvatsku vůbec. Patřil k organizátorům moderní lékařské služby v Chorvatsku. Od r. 1889 byl fyzikusem (úředním lékařem) Záhřebského županství (viz: sportovci).

Na hlavním záhřebském trhu "Jelačić placu" v roce 1928 ještě stojí (vpravo od hotelu Milinov) nemocniční budova Milosrdných bratřů (bude zdemolována o dva roky později)

Josef Haffner, zubař. J. V. Frič ho uvádí mezi prvními členy České besedy.

Ivan Havlíček, lékař, syn vydavatele Iskry a Jelačićova spolupracovníka, městského kapitána a poštjmistra Ivana Havlíčka. Doktor Havlíček byl přednostou Ústavu pro výrobu vakcín (očkovací látky proti nakažlivým chorobám).

Miroslav Havlíček, lékárník. V Záhřebu působil kolem r. 1860.

Karel Holý, vojenský lékař. Působil tu po r. 1870 a byl mezi prvními členy České besedy.

Adolf Holzer, lázeňský lékař, odborník na revmatismus. Slovák. Zabýval se meteorologií, klimatickým léčením. Byl vynálezcem gynekologických přístrojů. R. 1883 daroval městu meteorologický sloup, který pak byl postaven na Zrinjenci a stojí tam plných 110 let. Holzer za své zásluhy o rozvoj zdravotnictví obdržel rytířský kříž císaře Františka Josefa I.

Miroslav Horáček, lékárník, vynikající odborník, byl starostou Sboru chorvatských lékárníků a jejich zástupce při zemské vládě.

Jaroslav Chvála, student zvěrolékařství, zahynul v Kerestinci r. 1941.

Dragutin Chloupek, lékař, publicista a kulturní pracovník. Působil ve Varaždinu, Mraclinu (Turopolje) a Záhřebu. Organizoval činnost Hygienického ústavu, pořádal přednášky provázené světelnými obrazy (diafilmy), zakládal zdravotní stanice na venkově.

Dinko Chudoba, lékárník. Narodil se v Senji, studoval v Praze a Záhřebu (viz: spisovatelé).

Dragutin Jelínek, lékárník. V šedesátých letech minulého století byl lékárníkem v arcibiskupské lékárně na Kaptole.

Václav Jelínek, vojenský lékař - plukovník, byl velitelem záhřebské vojenské nemocnice.

Josef šl. Kalivoda, lékárník a vynálezce. Větší část svého života strávil ve Vinkovcích, v Záhřebu byl členem Sboru chorvatských lékárníků. Zabýval se chemickými pokusy (bezdymný stříelný prach, přístroj k zplynování benzínu a petroleje).

Mirko Karpati, zubní lékař, člen ČB

Josef Kolačný, lékárník, dr. farmaceutických věd, vedoucí oddělení v Plivě.

Filip Lípa, kapitán, vojenský zvěrolékař, člen ČB

Ilynek Löwy, lékař, člen ČB

Karel Macháček, lékař

Karel Mašek šl. Bosnodolski, profesor lékařské fakulty, člen Sboru chorvatských lékařů.

Josef Medved, zubní lékař.

Václav Neumann, lékař, pocházel z Prahy, odkud byl přeložen do Záhřebska za okresního lékaře.

? Novotný, štábní lékař v jednotce bána Jelačice.

Ivan Pecinovský, lékárník. R. 1890 koupil lékárnu Ignáce Pospíšila v Bakačově ulici a za několik let ji přestěhoval do Jurišičovy ul. 9. Pacinovský byl jednu dobu předsedou ČB.

Ivan Pecinovský ml., lékárník, syn předešlého.

Josef Polášek, lékárník. R. 1909 organizoval a vedl kurz pro lékárníky.

Ignác Pospíšil, lékárník, vlastnil lékárnou v Bakačově ulici.

Emil Prášek, lékař bakteriolog, prof. lékařské fakulty (viz: profesori vysokých škol).

Josip Rasuhin, vl. jménem Rýzner. Lékař. Pocházel z Hrubečného Pole. Jako obecní lékař propagoval ochranu zdraví na venkově, později působil při ministerstvu národního zdraví a sociální péče. Delší dobu byl přednostou oddělení pro sociální péči Sávské bánoviny (viz: publicisté).

Julius Reich, plukovník, vojenský lékař, člen ČB.

Ivan Roháček, lékař, pocházel z Ratají na Moravě. Zprvu působil jako lékař v lepoglavské trestnici, od r. 1881 byl správcem nemocnice pro duševně choré ve Stenjevcích. (Dole: Nemocnice pro duševně choré v Stenjevcích z roku 1911, na samém začátku její existence tu působilo několik českých lékařů) (Pokračování)

Stenjevec.

Umbolní zavod

ABYCHOM SE LÉPE POZNALI
DR. MIREK KABELA

Češi a Slováci v Holandsku

HOLANDSKÉ VĚDECKÉ INSTITUCE A ČESKOSLOVENSKO

V roce 1948 byl při Amsterodamské univerzitě založen Institut pro východní Evropu (Oost Europa Instituut), který měl studovat Sovětský svaz ve všech jeho aspektech. V roce 1961 byl rozšířen na všechny země východní Evropy. Institut vlastní asi 100 tisíc knih a má předplaceno asi 450 časopisů. Může zprostředkovat různé kontakty mezi Holandskem a východní Evropou. Od roku 1993 realizoval nový studijní obor: východoevropská studia.

Na univerzitě v Groningenu je Sekce dějin střední a východní Evropy, kde se jedinečně v Nizozemní systematicky vyučují české a slovenské dějiny, vedoucím je Dr. Hans Renner.

Po únoru 1948 byli pozváni demokratičtí ze studia vyloučení českoslovenští studenti k ukončení studia do Holandska. Z iniciativy profesora Heringa a několika vědeckých pracovníků Amsterodamské univerzity byla vytvořena organizace pro pomoc vysokoškolským studentům - uprchlíkům z Československa a východní Evropy vůbec. Koncem roku 1948 studovalo v Holandsku celkem 43 studentů z Československa díky stipendiu této organizace. Velká část studentů pak odešla do jiné země. Organizace měla na každé univerzitě odbočku a peníze na stipendia získávala dobrovolnými příspěvky studentů a vědeckých pracovníků a peněžními dary podnikatelů a zámožných Holanďanů, (které v té době mohli odcíťat z daní), příspěvky státní loterie aj. Po "Pražském jaru" přišla do Holandska nová vlna československých uprchlíků - studentů, takže v roce 1970/71 byl na holandských univerzitách zaregistrován nejvyšší počet československých studentů - 97. Nikdy předtím nebo potom nestudovalo tolik českých a slovenských studentů v Holandsku.

Snad prvním profesorem slavistiky v Holandsku byl univerzitní profesor Kern, který byl v letech 1903-1924 pověřen přednášet staroslavenštinu. Prof. dr. Nicolaas van Wijk dostal v roce 1913 za úkol přednášet na univerzitě v Leidenu baltské a slovenské jazyky. Od roku 1968 přednáší češtinu v Leidenu Dr. H. Proeme. Leidenská univerzita vlastní velkou a vzácnou sbírku knih a dokumentů z oboru slavistiky.

V Amsterodamu byl podobným pionýrem slavistiky Bruno Becker, ruský emigrant, který v letech 1930-1956 přednášel nejdříve kulturní historii a později ruskou kulturu, jazyk a literaturu. Po jeho odchodu vznikl Institut pro východní Evropu pod vedením prof. Bezemera a slavistické oddělení, jehož vedoucím byl prof. Driessen. Během let se vystřídalo na oddělení slavistiky Amsterodamské univerzity několik profesorů, jejichž hlavním zaměřením byla ruština. Od let padesátých až do odchodu do penze v letech osmdesátých měla na Amsterodamské univerzitě hodiny češtiny Eva van Dam - Havelková. V roce 1969 byl jmenován dočasným docentem ruské poezie, české literatury a strukturalismu Mojmir Grygar. Čeština se studovala jako vedlejší obor, podobně jako polština a chorvatština. Oddělení slavistiky bylo posíleno a dnes se čeština může na univerzitě v Amsterodamu studovat jako hlavní předmět, v Leidenu a Groningenu jako vedlejší.

(Pokračování)

Program
Chorvatské
televize

Pravidelné pořady Pondělí až pátek

I. program

7,30 /8,25/ Test
7,50 /8,40/ TV-pořady
7,55 /8,55/ Zprávy
8,00 /9,00/ Dobré jitro
10,00 /10,30/ Zprávy
12,00 Zprávy
12,05 TV-kalendář
12,15 Planá růže
14,00 /15,00/
Monofon
15,30 Učíme se Chor-
vatsko
16,00 Zprávy
17,00 Chorvatsko
dnes
18,00 Zprávy
18,05 Kolo štěstí
18,35 Santa Barbara
19,27 Dnes večer...
19,30 Deník I.
20,05 Sport
20,08 Předpověď
počasí
20,10 Dnes večer...
EPP
22,50 Obrazem na
obraz
22,25 /23,00/ Zprávy
v němčině nebo
angličtině
23,50 (00,00) Zprávy
v němčině nebo
angličtině
00,00 /01,40/ Sen
bez hranic, TV pro-
gram na příští den

II. program

13,05 (15,05) TV test
13,20 /15,20/
Videostránky
13,20 /15,30/ Přehled
pořadů
13,30 /15,35/ TV-
kalendář
19,15 Kreslený film
19,25 EPP
19,30 Deník
20,05 Sport
20,08 Předpověď
počasí
20,10 EPP

Neděle	Pondělí	Úterý	Středa	Čtvrtek	Pátek	Sobota
28. srpna 8,15 TV kalendář 8,30 Americký film 10,05 Program pro děti a mládež Daktari Ulice Sezam 12,05 Plody země 12,55 Na kamenu os- trova Brač, lid. hudba 13,25 Mír a dobro 13,55 Duchovní volání 14,10 Film pro mládež 15,45 Opera box 16,15 Samostřel (8-12) 16,45 Šťastné dny (7- 22) 17,20 Nebezpečné přistání, am. f. 19,15 TV fortuna 20,15 Hudební pořad 21,35 Po návratu (23- 42) 22,25 Vatroslav Lisin- skí 22,55 Sport II. program 13,30 Videostránky 13,55 SPA - formula 1 15,40 Pula - házená Umag - tenis 20,15 Černo bílé v barvě Prales na asfaltu, am. f. Letní rocková hudba Krapinský festival	29. srpna 10,05 Program pro děti a mládež Kreslený film Vau, vau, pro nejmenší 11,00 Letní školní pro- gram Andersenovy pohádky Život podle Georgese Dům loutek Kdo žije v houšti 12,40 Monofon 13,05 Brazilská trilogie (1-3) 13,55 2,4 dítěte (8-13) 14,25 Život na severu (25) 15,10 Garsonka pro čtyřlístek, am. f. 20,15 Chorvatsko a svět 21,00 W. Shakespeare - Jindřich VI. (1-7) 22,35 Jdeme do Vrbince II. program 17,15 Videostránky 17,40 Po návratu 18,25 Cestování po Itálii (3-4) 18,55 Stanlio a Olio (12-29) 20,15 Julie, vzdor všem (1-12) 21,10 Smrtelná chamtivost 22,05 Klub Ráj (81-10) 23,00 Eleiktrický kovboj	30. srpna 10,05 Program pro děti a mládež Malý svět Všichni za jednoho (6) 11,00 Letní školní pro- gram Projekt Benátky (1) Ptačí svět Houby 12,40 Monofon 13,10 Brazilská trilogie (2-3) 14,00 2,4 dítěte (9-13) 14,30 Život na severu (26) 15,20 Kovboj, am. f. 16,55 Kreslený film 20,15 Jan Pavel II. 20,50 V popředí zájmu 22,25 Dino Dvornik, zábavný pořad II. program 16,35 Videostránky 17,00 Julie, vzdor všem (1-12) 17,50 Smrtelná chamtivost 18,55 Berlín - atletika 22,30 Julie, vzdor všem (2-12) 23,25 Návrat Sher- locka Holmes (7-7)	31. srpna 10,05 Program pro děti a mládež Hrajme si Neznámí (6) 11,00 Letní školní pro- gram Kreslený film Dějiny chorvatského jazyka Ikonomie - křesťan- ské záhady Proč sv. Mikuláš nosí dárky 12,40 Monofon 13,15 Brazilská trilogie (3-3) 14,05 2,4 dítěte (10- 13) 14,35 Život na severu 15,25 Lov, am. f. 19,18 Loto 7/39 (také v 20,10) 20,15 V září svobody 21,00 V pátrání - polit. magazín 21,50 Obrazovka bez rámce II. program 17,15 Videostránky 17,40 Julie, vzdor všem (2-12) 18,30 Dok. pořad 20,15 Fieldsové ve Francii (5-18) 20,45 Julie, vzdor všem (3-12) 21,35 G. Puccini: Tu- randot, snímek opery	1. září 10,05 Program pro děti a mládež Zábavný pořad pro děti Ježkové 11,00 Letní školní pro- gram Chorvatská literatura Berlínská muzea Chorvatský jazykový lexikon Kreslený film 12,40 Monofon 13,20 Od pólu k pólu (1-8) 14,10 2,4 dítěte (11-13) 14,40 Život na severu (28) 15,25 Kočka 16,45 Kreslený film 20,15 Ze stranického života 21,00 Večer s vámi 21,45 Obchodní klub 23,20 Večer při hudbě II. program 17,00 Videostránky 17,25 Julie, vzdor všem (3-12) 18,15 Obrazovka bez rámce 20,15 Oheň v srdci (19- 20) 20,50 Julie, vzdor všem (4-12) 21,45 Sága o Tairech, japonský f. 23,30 TOP DJ MAG	2. září 10,05 Letní školní pro- gram Malý veliký svět Super babička (6) 11,00 Letní školní pro- gram Mechanika ve vesmíru Německý jazyk 12,40 Monofon 13,00 Od pólu k pólu (2-8) 13,50 2,4 dítěte (12-13) 14,20 Život na severu (29) 15,05 Noční pták, am. f. 16,35 Alpy - Dunaj - Jadran 20,15 Latinka 21,20 Naši synové, am. f. 00,00 Film L. Bonuela II. program 17,15 Videostránky 17,40 Julie, vzdor všem (4-12) 18,30 Války v míru (12- 12) 20,10 Beverly Hills (22) 20,55 Řím: SM ve vod- ním pólu 22,05 Pátá rychlost 22,40 Shanonova hra (13-14) 23,25 HIT DEPO	3. září 8,35 Pes Dusty, am. film pro děti 10,05 Program pro děti a mládež Alkařské přebory mladých Cirkus (8-10) Batman (8) 12,05 Vážná hudba 13,10 Prizma - multi- nac. magazín 14,00 Chorvatsko - země budoucnosti 14,45 Hledal mě někdo? 15,25 Ulička tří růží 16,30 Domáci mláčky 17,00 Beverly Hills (22) 17,50 TV výstava 18,00 TV o TV 20,15 Festival kajav- ské písně v Krapině 22,20 Sportovní sobota II. program TV kalendář To je láska (14-19) 15,20 Paříž - Grand Prix v atletice 18,00 Košíková 20,05 Přírodní svět (7- 10) 20,55 Řím - vodní pólo 22,05 Noční směna Život na severu (42) Pásmo soumraku (15) Slaughter, am. f.

Hlásili se nám...

ANDĚLKA VAVROUŠOVÁ ZE SLAVONSKÉHO BRODU píše že

dostala od známých pohlednici z Čech (přikládá fotokopii) s neúplnou adresou. "... Děk českým poštákům! - píše naše čtenářka a pokračuje... Slavonski Brod se

stal populární díky válce. Tři měsíce byl v prvních zprávách HTV, když se z Bosny na nás střílelo. Tehdy nám zahynulo 26 dětí! Celá jedna třída.

V Čechách mají několik Brodů - Havlíčkův, Uherský, Železný... to asi taky pomohlo českým poštákům v orientaci. V Chorvatsku jsou i malá městečka jako Brod Moravice, Brod na Kupi...

VLADISLAV VICHER ZE ZÁHŘEBA: "...Měli jsme návštěvu z Moravy. Četli naši Jednotu a Kalendář a moc se jim líbí. Srdečně Vás zdravím a přeji hodně úspěchů v další práci..."

PROF. ZDENKO HRUŠKA Z PLETERNICE, V. NAZORA 7: "...Přečetl jsem si se zájmem články o tom, jak Češi a Slováci v Holandsku chtějí navázat styky s naší menšinou v Chorvatsku. To je krásné, že lidé neztrácejí zájem o přátelení. Sám bych se také rád naučil slovenský jazyk..."

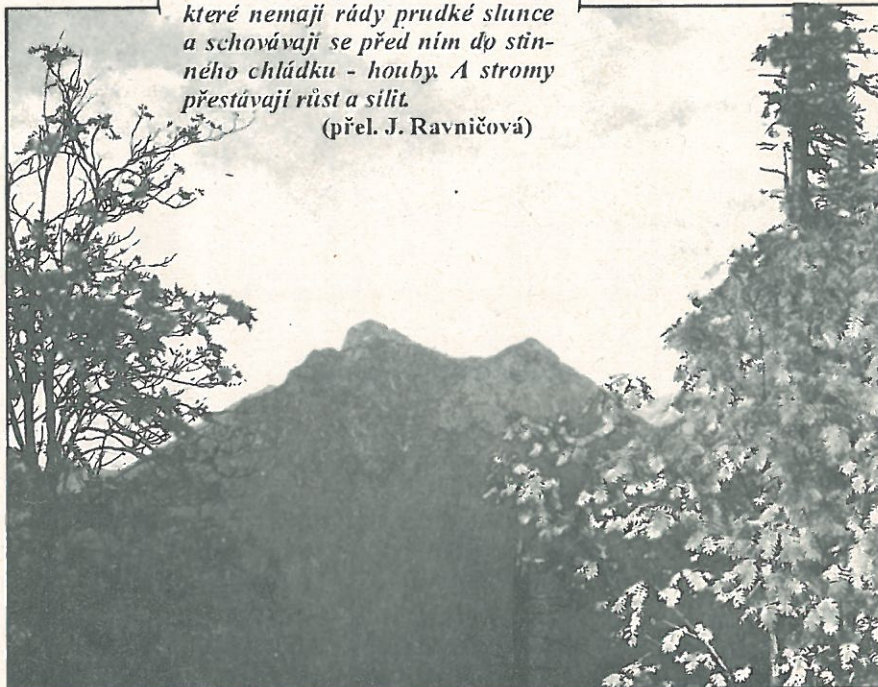

PŘEMYSL POSPÍŠIL, 54554 GAT, KOLODVORSKA 37: "...Prosim, zašlete mi, pokud ještě máte, Český lidový kalendář. Jednota je velmi zajímavý týdeník. Přeji Vám mnoho radosti, krásy a dobra... Přiložil i vlastní malbu (nahore).

BOŠKA BREGOVIĆOVÁ, BERLÍN: "...Nejvíce mě zajímají lidské osudy. Líbil se mi článek Zemřel můj soused. Říkám si - život je hezký, ale příliš krátký. Zamýšlím se nad slovy "Kamaráde, věřím tomu dnes, nejvěrnější kamarád je pes". To jsem se sama přesvědčila. Měli jsme kdysi v Končenicích pejska. Viděl nás jen jednou nebo dvakrát v roce, ale svou radost, když jsme přijeli, projevoval všemi možnými způsoby... Neříkám, že bych si už nepřála mít pejska, ale musí uplynout několik roků, než zapomenu na toho našeho... Stejně jako Jednotu, odebíráám Arenu a tam jsem psala o zvířatech. Kolikrát se ptám - jací by byli lidé, kdyby jako zvířata rostli venku, ve chlívě... a nikdo je neučil mluvit.

Srpen - to už se blýská na čas. A v noci tiše ozařují lesy čiperné blýskavice. Naposledy v létě si louky oblékají jiné parádní šaty: teď jsou pestré květy na nich spíše tmavší, modré a fialové. Moc boha slunce začíná slábnout a jeho poslední, odcházející paprsky musíme už chytat a opatrovat. Dozrávají velké dary zahrady: ovoce a brusinky. Ohjevují se stařenky, které nemají rády prudké slunce a schovávají se před ním do stíného chlůdku - houby. A stromy přestávají růst a silít.

(přel. J. Ravničová)

MARIE NIŠEVIĆOVÁ, GANDIJEVA 2, ZAGREB: "...Vážená redakce! Jsem členkou záhřebské České besedy a nedávno jsme byli na výletě v České republice. Dostala jsem program a přečetla, že pojedeme také do Litomyšle. Radosti nebylo konce, že navštívím kraj, odkud pocházejí moji předkové. Moje babička Kateřina Vavříčková, roz. Klimšová, často v rozhovoru vzpomínala své Poříčí, vesničku, kde se narodila a kterou jako 14letá dívka opustila. Na přání rodičů se přistěhovala do Chorvatska, do Hercegovce. Nam dětem často vyprávěla o svém kraji, o Českomoravské vysočině, o propasti Macoš. Nikdy se jí napsnilo přání ještě jednou navštívit svůj rodný kraj, svoji vlast. Celý život prožila jen v těžké práci..."

V Lipomyšli jsme byli v hotelu Dali-bor. Tam jsem poznala nové přátele, kterým jsem vyprávěla o mé babičce, o tom, jak moji předkové jsou z toho kraje - z Poříčí a Horního Újezdu. Moji noví přátelé Dostalovi obdivovali moji češtinu, kterou jsem nezapomněla. Slíbili, že mě do Poříče odvezou. Když jsem uviděla tabuli se jménem vesničky, nemo-hla jsem se udržet, rozplakala jsem se. Ve vesnici jsou nejčastější příjmení

Bartoš a Klimeš. Našli jsme popisné číslo 59, domek, kde se babička narodila. Ještě je tam ten borový les a ta skála, kde babička kozu pásla. Před domkem kvetl divoký mák. Utrhla jsem čtyři poupátka. Když jsem pak přišla do Hercegovce, odnesla jsem uvařené pou-pata na hřbitov, kde odpočívají čtyři sestry, které měly tak rády svou rodnou vesničku..."

Dovolená

Dovolená je doba, kterou plánujeme, těšíme se na ní po celý rok. Každý ji tráví podle svého výběru a možnosti. Období, na které se potom vzpomíná celý rok. Horké léto se mnoho lidí rozhodlo během dovolené strávit u moře. Kameny a písek pokryté pestrobarevnými ručníky a poduškami a na nich odpočívají lidská těla; pravé letní uvolnění. Pár dní dovolené využila i moje rodina na takové letní uvolnění. Velkou část turistů tvoří na istrijské riviéře čeští turisté. Úmyslně jsem vyhledala místo, kde jsem slyšela český hovor. V duchu jsem se musela smát, jak se mi zakódovala věta z článku paní Lydie Lacinové - vyhledat svoje plemeno. Člověk k němu instinktivně tíhne, zvláště tenkrát, kdy každodenně prožívá následky války; prožívá dobu velkého neklidu. V ten den odpočinku mezi ležícími upoutala pozornost velká černá pneumatika od traktoru, majestátně se opírající o kámen v moři. Její velikost nezaslínily ani nejmodernější podušky z Itálie. Před nimi se objevili dva asi osmnáctiletí hoši, pátrající po vlastníku duše od traktoru. Nikdo z nás se k ní nehlásil. Hoši bez dovolení - systém: co je tvoje, to je moje - plavoucí prostředek jednoduše odnesli na náš "plavý Judran". Za nějakou chvíli se objevili majitelé, byli to Češi. Přistoupila jsem k dvojici sympatických lidí s omluvou za drzé chování. Při představování jsme zjistili, že máme stejné zaměstnání a kluky stejného věku. S úsměvem mi řekli, ať si každý to plavidlo půjčí, že ho kluci dostali od známých. Rozuměli jsme si. Chybělo jen to zeptání o dovoleně; jen trochu toho bontonu. Myslím, že jsme navázali krásné přátelství. Těžko bude někdo rozumět, že vlastně ambasadorem našeho navázaného přátelství byla pneumatika od traktoru.

Dr.
Jindra
Ravničová

Kde se láska rozsévá, sklízí se radost

Blahopřání

ALEN MOULIS a VLADKA KLUBÍČKOVÁ
z Daruvaru

nastoupí společnou cestu životem 27. srpna 1994. Aby na jejich dveře stále klepala láska a láska dveře otvírala přeje rodina Selicharova - Ivan, Marie, Marcel a Alfréd

MALÝ
OZNAMOVATEL

Profesor, Čech, materiálně a bytově zajištěn hledá svobodnou ženu pro společný život.

Nabídky do redakce

Bude vás zajímat

PRAHA MATKA MĚST - CÍLEM JE MNOHÝCH CEST

Ke konci minulého roku bylo na území hlavního města sledováno celkem 161 ubytovacích zařízení různých forem (nejsou to jistě všechna, ale určitě jsou dostatečně zajímavá), z nichž tvořily hotely a botely 60,2%, penziony 10,6%, turistické ubytovny 14,9%, chatové osady 1,9% a kempy 3,7%.

Za celý rok 1993 využilo služeb těchto ubytovacích zařízení celkem 1 285 177 hostů, z toho 85% tvořili cizinci a průměrná délka jejich pobytu činila 3,7 dne.

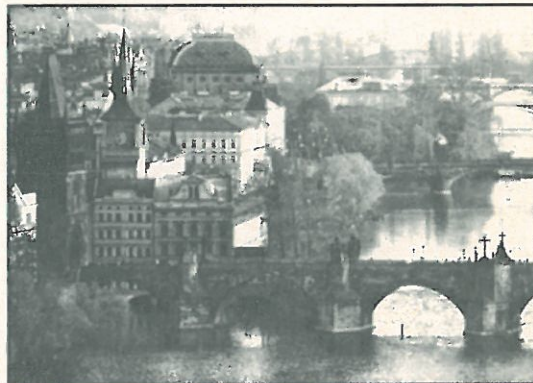
Ze struktury návštěvníků Prahy vyplývá, že nejvíce hostů přijelo ze sousední SRN (24,8%), dále pak návštěvníci z Itálie (8,8%), z Francie (5,7%) a Rakouska (5,3%). Naopak nejméně hostů jsme přivítali ze Slovenské republiky a Švýcarska (po 1,7%) a zanedbatelný byl podíl návštěvníků z Rumunska a Brazílie (shodně 0,1%).

Podle délky pobytu v naší "matičce" Praze setrvali nejdéle hosté z Dánska (v průměru 4,4 dne), Slovenské republiky (4,3 dne), SRN (4,2 dne) a Itálie a Finska (4,0 dne). Nejkratší pobyty byly zjištěny u návštěvníků z dalekého Japonska a z Bulharska.

V průměru nejvyšší návštěvnost zaznamenala ubytovací zařízení kategorie s jednou hvězdičkou (238 758 hostů) a hotely čtyřhvězdičkové (229 478 hostů).

Co se týká využití lůžkové kapacity, byly na tom nejlépe chatové osady, kde bylo v loňském roce plně využito 59,5% lůžek (z toho cizinci 54,2%), zatímco hotelových lůžek 41,6%.

Bez zajímavosti jistě nejsou ani údaje o průměrných cenách za ubytování cizinců. Za jednu noc zaplatili návštěvníci z ciziny v průměru např. v centru Prahy 1795 Kč, ve 4. pražském obvodu 1256 Kč, v Praze 6 pak 871 Kč. Naopak nejnižší přišlo cizince jedno přespání v ubytovacích zařízeních Prahy 10 (313 Kč), Prahy 5 (354 Kč) a Prahy 9 (419 Kč).

VZPOMÍNKA

*Jen kytičku z lásky
Ti na hrob můžeme dát,
pokojný, věčný spánek,
Ti vroucně přát
a s bolestí v srdci nad ztrátou
vzpomínat...*

BLAŽENKA MALOUNKOVÁ z Hrub. Pole

28. 8. 1992 - 28. 8. 1994

Stále vzpomíná manžel Adolf, syn a dcera s rodinami a
rodina Záměstná

VZPOMÍNKA

*Dotlouklo srdce, umkl hlas,
tak rád měl život i nás.
Smutný je domov, prázdný je v něm,
cestička ke hrobu zůstala jen.*

ŽELJKO BUBIĆ

1. 9. 1991 - 1. 9. 1994

S nezhojitelnou bolestí v srdcích vzpomínáme na našeho
drahého manžela, otce, syna a bratra.

Vzpomínají manželka Liba, synové Ivan a Željko, rodiče a
bratr

VZPOMÍNKA

Žije v našich vzpomínkách...

MIRKO GRABAR

1. 9. 1987 - 1. 9. 1994

Připomínáme si smutné výročí a vzpomínáme.

Blanka

VZPOMÍNKA

*Život běží jako sen,
do dálí se ztrácí,
jen vzpomínky zůstanou,
v mysli se nán vrací...*

MARIE MUŤKOVÁ z Dolních Střežan

25. 8. 1984 - 25. 8. 1994

Připomínáme si smutné rozloučení s naší drahou matkou a
babičkou.

Vzpomíná dcera Jiřinka s rodinou

JOZEFÍNU MARKOVOU

26. 12. 1979 - 26. 12. 1994

SMUTNÁ VZPOMÍNKA na drahé rodiče

*Za všechnu lásku a péči Vaši,
co dnes Vám můžu dát?
Hrst krásných vzpomínek
a věčný klid Vám přát.*

BOHUMILA MARKA

26. 8. 1974 - 26. 8. 1994

K uctění světlé a nehynoucí památky věnuje dcera Anežka Lerincová z Daruvaru

Slovo na cestu

PÁN VÁS UČINIL SVĚTLEM

"Nějaký Demetries, zlatník a výrobce stříbrných
napodobenin Artemidina chrámu, který poskytoval
značný výdělek řemeslníkům, svolal je i ostatní, kteří
dělali podobné věci a řekl jim:

"Můžové, víte, že z této práce máme blahobyt a
vidíte a slyšíte, že tento Pavel přemluvil a svedl mnoho
lidí nejen v Efezu, nýbrž skoro z celé provincie. Říká, že
božové udělení lidskýma rukama nejsou žádní bo-
hové..." Když to uslyšeli, velmi se rozzlobili a začali
křičet: "Veliká je efezská Artemis!" (Skutkové 19,
24/28)

V Efezu mají proslulý chrám. V něm stojí socha
bohyně. Říkají jí Artemis. Nebo také Diana.

Sem přicházejí poutníci z daleka. Přinášejí bohyni
oběti. Klání se před ní.

Prosi ji o pomoc.

Fed' je v Efezu apoštol Pavel. Jeho zvěst slyší mnoho
lidí.

"Živý Bůh je náš Stvořitel. Posílá vám evangelium
o Ježíši Kristu. Obrat'te se k němu od svých model!"

Bohatý zlatník Demetries se mračí. Vyrábí ze stříbra
chrámečky bohyně. Návštěvníci Efezu si je kupují na
památku. Co když uvěří Pavlovi? Bude po výdělku!

Demetries svolává ostatní zlatníky:

"S tím je třeba něco dělat! Víte kam to povede?"
Rozhněvaní muži volají:

"Velká je efezská Artemis!" A někdo se odváží ji
snižovat? Taková drzost! Za chvíli to ví celé město.
Pobouření lidé křičí a nadávají. Bez bohyně jejich
město ztratí význam. Zástupy volají skoro dvě hodiny:

"Velká je efezská Artemis!"

Každý křik někdy utichne. Ani modla tu nebude
navždy. Její chrám se časem rozpadne. Jen Boží slovo
trvá na věky. To slovo, které zvěstuje Pavel.

V Efezu někteří uvěří. Už necítí pohanskou bohyni.
Fed' chválí Boží lásku.

Vyznávají Ježíše Krista.

Modla je mrtvá.

Pan Ježíš žije. Jeho světlo svítí do tmy.

Apoštol proto píše křesťanům do Efezu:

"I vy jste byli kdysi tmaou,
ale nyní vás Pán učinil světlem.
žijte proto jako děti světla!"

(Efezským 5, 8-9)

Církev adventistů sedmého dne
Daruvar, Zajčeva 3

Zemřel

JOSEF HANZL

V krematoriu záhřebského Mirogoje byly 22. srpna t. r. zpopelněny tělesné pozůstatky krajana Josefa Hanzla, plukovníka ve výslužbě. S hornodaruvarským rodákem, jednou z významných osobností naší menšiny v protifašistickém boji, velitelem "Růžičkou", který stál v čele úderné skupiny již na podzim roku 1942, pak komisařem Československého praporu, později náčelníkem štábu a nakonec i velitelem Československé brigády Jan Žižka z Trocnova, přišli se naposledy rozloučit mnozí jeho spolubojovníci, známí a přátelé. Na smutečním obřadu vzpomínali na jeho dílo a jeho manželce, dětem, vnoučatům, pravnoučatům i četným členům rodiny Hanzlových vyjádřili nejhlubší soustrast za bojovníckou organizaci Trešnjevky Miloš Madžar a za spolubojovníky a záhřebskou Besedu Edo Vostřel. Na závěr se s Josefem Hanzlem tklivými verši dojmavě rozloučila tajemnice záhřebského krajaňského spolku Miloslava Krolová.

(BG)

NAŠE ROVY

Po krátké nemoci zemřel ve čtvrtek 18. srpna 1994 v 75 letech známý krajan a přední bojovník proti fašismu

JOSEF HANZL

IN MEMORIAM JOSEFU HANZLOVI

*Zas jednou strnul čas
v úsnivém okamžiku,
zas jeden plamen žití zhas
a jméno ztrácí se ve vzlyku.*

*Odešel tiše - jako vzdech
překročil smrti bariéru,
veliký člověk - věrný Čech
a jako stín rozplynul se v šeru.*

*A obzor mizel jeho zraku,
na srdce padl těžký led
a pohled upřen do oblaků
své drahé hladil naposled.*

*Dnes před námi jak memento leží,
na oči padl věčný klid.
Jak uvěřit a pochopit - jen ztěžl,
vždyť mohl ještě dlouho žít.*

*Krajane Hanzle,
vždyť tolik smrtí ve válce jsi přežil
a tolik mládí zhaslo ve Tvé dlaní.
Dnes bledne hvězda, ve kterou jsi věřil,
zůstala trpkost, bol a vzpomínání.*

*Krajane Hanzle,
slzy v očích pekou:
svůj život dostanem na směnku
a shledáme se za tou modrou řekou;
tam najdeš Kubce, Adlafa a potom Zdenku.
Dnem každým budeme si blíže,
my, které český jazyk váže:
osiřlá cesta do Záhřebska a Křtže,
Beseda uvítá nové tváře.*

*Nad Tvoji rakví stojíme dnes němě,
chlad věčný tetelí se v dlaní.
Ať ti je lehká tato země
tak, jak je těžký život na ní.*

M. K.

Knížní služba Jednoty nabízí

JIRÍ MAREK: POHÁDKOVÉ VYPRÁVĚNÍ O KNOFLÍKÁŘÍCH A JINÉ ČELÁDCE

Jiří Marek, známý a zkušený autor, se po letech vrátil k pohádkám. Svě, osobitým způsobem vyprávěné, pohádky umístil do jižních Čech. Hrdiny jeho vyprávěnek jsou chudí řemeslníci, především knoflíkáři, drobní rolníci, sedláci, pasáči, chudé děvečky a chytří venkovští chasníci. Kromě nich najdeme v pohádkách Jiřího Marka i tradiční pohádkové postavy, čerty, víly, vodníky, Smrt a mnoho dalších. Těmto nadpřirozeným bytostem však autor připisuje zcela přirozené lidské vlastnosti. Čert se stane zednickým pomocníkem, víla ženou knoflíkáře Matěje. Vodník zase rád zajde na kus řeči a na džbán piva ke knoflíkáři Jandovi, kmotřičku Smrt docela obyčejně rozbolejí na její nekonečné pouti nohy a je ráda, že ji starý Bárta kousek cesty seveze.

Pohádkové vyprávěny o knoflíkářích a jiné čeládce jsou psány živým, bohatým jazykem, plným lidových rčení a pořekadel, odráží se v nich typický autorův smysl pro humor. Ilustracemi je doprovodil Miroslav Jágr.

Cena 4 K

MILAN NAVRÁTIL: ŽERTY KRÁLE MATYÁŠE

Tak jako u nás jsou stále živé pověsti, pohádky či žerty o českém králi Karlu IV., Václavu IV., Jiříku Poděbradském a jeho Palečkovi, stejně můžeme dodnes slyšet na maďarském venkově nejrozličnější vyprávění o králi Matyášovi.

Líčí ho jako velkého bojovníka proti Turkům, kteří se i za Matyášova panování tlačili od jihovýchodu přes Uhry do střední a východní Evropy. Něco pravdy oněch líčeních Matyáše jako turkobijce jistě je.

I Matyáš se s Turky utkal, třebaže mnohem slavnějším uherským bojovníkem proti tureckému nebezpečí byl jeho otec János Hunyadi, který zastavil nápor nepřítelů na několik let. Jenže jak léta ubíhala, počali lidé přičítat mnohé z činů otce Jana synovi Matyášovi. Vytvořil se okruh pověstí a pohádek, kde se dnes těžko dá rozlišit, co je či zaslouhou.

Ve všech těchto vyprávěních našel autor naší knížky tolik krásy a prostoty a současně moudrosti a básnivosti, že některé z nich vybral a převyprávěl je i pro české dětské čtenáře.

A tak dostáváte do rukou knížku, která volně vychází z nejrozličnějších starých předloh a v níž se autor při přetlumočení přifod onoho zaslého světa našich sousedů a přátel pokusil zachovat atmosféru širých uherských pust, jejich obyvatel i dvora renesančního panovníka.

CENA 4 K

Daruvarští odbíjenkáři znovu v druhé lize

Odbíjenkáři Daruvaru během uplynulých 36 let soutěžili v regionálních ligách Chorvatska a mnohokrát obsadili druhé, třetí a dokonce i první místo. Neměli ale úspěch v kvalifikačních soutěžích do vyšších republikových tříd. Odbíjenkářský klub Daruvar, založený před 47 let, věnoval soustavnou péči svému dorostu - mužům a ženám, a výsledky mnohaleté snahy se dostavily. V posledních kvalifikačních utkáních se podařilo daruvarským odbíjenkářům zařadit se do druhé ligy, což je pozoruhodné. Daruvarští odbíjenkáři, kteří patří mezi sportovce s nejvyšším školním vzděláním, získali 2. místo v záhřebské lize a v kvalifikačních soutěžích zvítězili nad družstvem Dol. Miholjce, vítězem Slavonské odbíjenkářské ligy výsledkem 3:0.

V první sestavě daruvarských odbíjenkářů hrají Vladimír Turković, Miodrag Čolić, Velimir Voborský, Dražen Saher, Boris Pleša, Zlatko Adžijević, Mato Paradžik, Bruno Čaušić, Marko Bobić, Bruno Budinjaš, Bojan Čiča, Tihomir Djedović, Goran Tomaši, Tomislav Luksetić a Tomislav Golubić. Velkou zásluhu na postoupení daruvarských odbíjenkářů do vyšší ligy má neúnavný trenér prof. Slavko Krejčí, který vždy dovedl nejen připravit, ale i motivovat členy klubu k dosažení co nejvyšších výsledků. K úspěchům klubu přispěl i výkonný výbor družstva v čele s předsedou Ljubou Bodalušićem a Zdenkem Satrapou, duší daruvarské odbíjené. Nesmíme zapomenout ani na sponzory, zvláště připomínáme pojišťovnu Croatia, a.s. Daruvar, Daruvarský pivovar a s., Badel 1862 - vinařství Daruvar, správa města Daruvaru, vodo-hospodářský podnik Ilova-Pakra, firma Sabo, Technická škola, Mobio aj. veřejné podniky, organizace a soukromé podnikatelské firmy.

- Dosáhli jsme úspěch, o kterém snily mnohé generace daruvarských odbíjenkářů, kteří hájili barvy klubu na mnoha málo nebo zcela neadekvátních hřištích: za budovou tiskárny, u ekonomické školy, za dnešní Vranjevinou, za Hasičským domem v Dolním Daruvaru aj. - zdůrazňuje v rozhovoru s naším novinářem kapitán

daruvarských odbíjenkářů Vladimír Turković. Vyjádřili poděkování věrnému publiku, správě klubu a sponzorům, kteří velmi přispěli k nejnovějším úspěchům daruvarských odbíjenkářů. Podle Turkovićových slov podnikne Klub odbíjenkářů Daruvar všechno, aby dosáhl co nejlepší umístění. Hlavně bude usilovat, aby v této první etapě soutěží v druhé lize si udržel místo někde uprostřed kvalifikační tabulky.

Z. Čalapa

Startuje IV. fotbalová liga

V uplynulých dnech bylo sehráno 1. kolo IV. chorvatské fotbalové ligy - sever (B skupina), čímž ožila fotbalová hřiště a fanoušci se vrátili na zelené pole podpořit své oblíbence. V této lize byly dosaženy následující výsledky: Podravec (Torčec) - Kamen (Sirač) 6:2, Ferdinandovac - Čazma 0:1, Bilogorac (Vel. Trojstvo) - Zdenka (Vel. Zdence) 1:3, Lukač - Panonija (Peteranec) 0:2, Lokomotiva (Koprivnica) - Turanovac 1:3, Prugovac-Lipa - Brusema (Hlebine) 2:3, Sloga (Kopr. Ivance) - Podravec (Virje) 0:2, Graničar (Legrad) - Hajduk (Pakrac) 4:0.

Diváci se samozřejmě těší na následující soutěže, v nichž nejsou vyloučena překvapení.

Sportovní stránku připravil a foto pořídil Zdenko Čalapa

Na obrázku (dole): Úspěšní organizátoři turnaje - fotbalisté družstva Mlinar z Horních Střežan

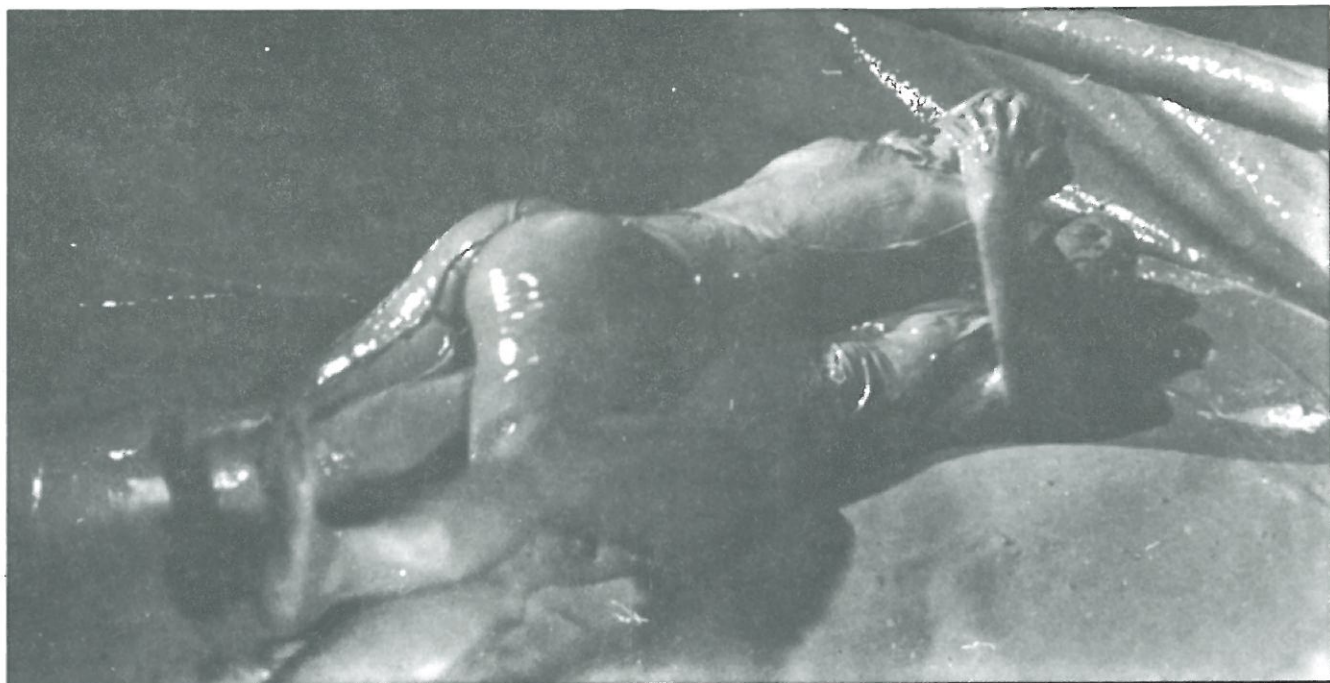
Sokol vítězem memoriálu "D. Bedi"

Fotbalový klub Mlinar z Hor. Střežan, člen Jednotné obecní ligy Daruvar, uspořádal 8. memoriální turnaj "Darko Bedi", věnovaný památce předčasně zesnulého aktivního hráče tohoto družstva. Fotbalové soutěže se zúčastnilo několik družstev z okolí - Sokol ze Sokolovce, milovníci kopané z Dolní Obriježe, Dinamo z Badljevinu a samozřejmě domácí hráči družstva Mlinar, kteří se zvláště zasloužili o jeho úspěch.

Vítězné družstvo turnaje "Darko Bedi" a nositelem přechodného poháru se stal klub Sokol ze Sokolovce. Ve finálovém utkání, kterému přihlíželo na 200 diváků, porazil tvrdé mužstvo Mlinaru poměrem 2:1. Třetí místo získali hráči Dinama z Badljevinu.

Nejlepší střelce turnaje byl Predrag Sandrini z Dolní Obriježe, který vstřelil pět gólů. Za nejlepšího hráče a brankáře turnaje byli prohlášeni fotbalisté Mlinaru Darko Růžička a Alen Rezler.

Estrádní program

Jak vydělat na život? Je otázka, která nás všechny trápí. Při velké naléhavosti přicházíme na různé nápady. Jeden ze zvláštních je i estrádní program se zvláštním bodem - rvačka dívek v blátě. Na takový nápad přišla skupina dívek z Lublaně. Obcházejí města, rvou se a vydělávají na život.

TH

Dvojice - letní pohlednice

